سپي څنګه مډالونه وګټل؟

(د طنزونو مجموعه)

لیکوال: عبدالنافع همت

۱۳۸۶ل کال

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب پېژندنه

د کتاب نوم	:	سپي ښنگه مډالونه وګټل؟
ليکوال	:	عبدالنافع همت
خپرندوی	:	نارنج خپرندويه ټولنه- کندهار
د چاپ شمېر	:	۱۰۰۰ټوکه
کمپوز او ډيزاين	:	سيف الرحمن کريمزی
د پښتۍ طرح	:	هژبر شينواری
د چاپ کال	:	۱۳۸۶ل کال
بر ېښناليک	:	anhimmat@gmail.com

د دې کتاب د چاپ حقوق له ليکوال او خپرندويي ټولني سره خوندي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ا هـ د ا ء :

دا کتاب هغو افغانانو ته اهداء کوم چي د قبیلوي گټو
پر ځای د ملي گټو په اړه فکر کوي.

عبدالنافع همت

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورودانی

له محترم پسرلي صاحب او جهاني صاحب څخه د زړه له کومي مننه کوم، چې پر دې کتاب یې سریزې ولیکلې. دغه ډول د هڅبر شینواري د احسان هم خورا ډېر پوروړی یم، چې په نیمه خوله یې زما وړاندیز ومانه او په لنډ وخت کې یې د کتاب د پښتۍ طرح جوړه کړه. د دې تر څنګ د نارنج خپرندویه ټولنې مشر ښاغلي سیداحمد قانع هم وګڼلم، چې دا کتاب یې چاپ او دا دی د ده له برکته ستاسې تر ګوتو پورې دررسېږي.

ع، همت

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمدصديق پسرلی

دا اثر

کابو دوه زره کاله پخوا کوم عالم ويلي وو چې: ”ادبي ليکنې بايد يا خوندورې او يا ګټورې وي “. دغه خبره به ډېرو خلکو ورسره منلې وي، چې تر موږ پورې هم راورسېده او زما هم د غوره ليکنې لپاره دا شرطونه خوښ شول.

څرنګه چې ادبيات معنوي خوراکونه دي، لکه سابه او مېوې بايد يا سړي ته خوند ورکړي او يا ګټه ولري. ختکيو پر خلکو خپل خوند منلی دی، په ګټه او تاوان پسې يې څوک سر نه ګرځوي.

شلغم چې ډېر ګټور دي، پر بې خوندۍ او بدبويۍ سربېره په شوق خوړل کېږي، خو له تازه خرماوو او منو څخه هېڅوک مخ نه شي اړولای، ځکه چې هم ګټورې او هم خوندورې دي، نو ادبي ليکنې هم بايد دغه دواړه صفتونه ولري.

ما چې د محترم همت صاحب دا اثر ولوست، تر ډېره حده يې د منو او خرماوو په شان دواړه صفتونه لرل، ځکه يې ډېر ښه اثر ګڼم او هيله لرم چې خدای دي همت صاحب ته اوږد عمر او روغ صورت ور په برخه کړي، چې دغسې نور کامياب اثار هم وپنځوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالباري جهاني

د عبدالنافع همت طنزونه

عبدالنافع همت له څه کم لسو کالو راهیسي پېژنم؛ لیکوال او ژورنالست دی. فکر کوم د ده داسي خوښه ده، چي د خپل ژوند زیاتره برخه طنز لیکلو ته ورکړي. که یې رښتیا هم دا فیصله کړې وي، نو زه وایم چي دا یې ښه تصمیم نیولی دی. همت صاحب په عادي مجلسونو کي هم له طنز ویلو سره مینه لري او ښایي دغه علت وي، چي مجلس یې ډېر خوږ دی او پر چا نه غمېږي.
د پښتو ادب هره برخه، په تېره بیا نثر، ډرامې، ترجمې او تحقیقاتي نثرونه ټول ډېر زیات کار غواړي. په دې لړ کي د طنز برخه، چي د یوې ژبې په اصطلاح مالګه ده، ډېر خواره لیدل کېږي او سړی ویلای سي چي ډېره لږه توجه ورته سوې ده. دا چي همت صاحب لیکڼې راغړلي او دې خوا ته یې مخه کړې ده، زما په عقیده ډېر نېک کار دی او تر هغه ځایه چي ما یې طنزونه لوستي دي، نو تر عهدې یې هم ښه وتلی دی. زه یقین لرم چي همت صاحب به د ترکیې د مشهور او محبوب لیکوال عزیز نسین طنزونه لوستي وي، ځکه چي ماته یې په طنزونو کي د هغه د طنزیه داستانانو یو څرک رامعلومېږي. په هر صورت، دا خبره لا ښایي ډېره مهمه نه وي، خبره په خپله د همت صاحب د سبک او افادې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طنزونو وظيفه يوازې د خلکو خندول نه دي، بلکې د ټوکو په لهجه يا په غيرجدي لهجه ترخو حقايقو ته د خلکو متوجه کول دي. کله- کله خو عادي، جدي، سياسي مضامين او مقالې او حتی له اوره ډکې ويناوې هم د طنزونو په څېر تاثير نه سي ښندلای . طنز د انتقاد کولو ډېر خوږ او په زړه پوري شکل دی او دغه علت دی چي حتی پر هغو کسانو، چي د انتقاد ګوته ورته نيوله کېږي، هم ډېر بد نه لګېږي او کله- کله يې ښايي خپلو اشتباهاتو ته متوجه کړي . د طنزو په ژبه داسي اجتماعي ستونزو او نيمګړتياوو ته اشاره کېږي، چي که په جدي شکل وليکل سي او يا وويل سي، نو ښايي د طنزونو په اندازه اغېزه ونه لري. همت صاحب په خپلو ليکنو کي د يوه ښه طنز ليکونکي په حيث هم ښه موضوعات انتخاب کړي او هم يې د ښې زړورتيا څخه کار اخيستی دی.

"تولسي په ارګ کي" يې داسي طنزيه داستان دی، چي د جمهور رئيس پر شا و خوا راټولو سويو غوړه مالانو او نالايقو کسانو ته د سړي توجه وراوړي.

په دې طنز کي د ارګ په مجلس کي د تولسي ډرامې په باب بحث دونه زور اخلي، چي اصلي موضوع، چي له پاکستان سره د افغانستان اړيکي دي، په ارګ کي د راغونډو سويو وزيرانو له ياده وزي. په لومړي سر کي وزيران داسي فکر کوي، چي د اطلاعاتو او کلتور وزير ښايي د ټوکو لپاره د تولسي ډرامې خبره راپورته کړې وي، خو وروسته متوجه کېږي چي هغه جدي دی او بيا وروسته خپله جمهور رئيس هم په دې بحث کي برخه ورسره اخلي او د پاکستان د مداخلې خبره د ټولو له ياده وزي. په زړه پوري خبره دا ده چي همت صاحب

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خپله هم ګواکي تولسي ډرامه په ډېر غور کتلې او د ډرامې د ټولو کرکټرونو له خصوصیانو او هدفونو سره بلد دی. دی له دې ډرامې سره بلد دی، ځکه نو کولای سي چي په طنزیه لیکنه کي کار ورڅخه واخلي.

" د ډیانا مجسمه " په نوم طنزیه لیکنه کي په ډېر مهارت دا ښیي چي افغانان څرنګه په یوه او بل چل له خپل هیواد څخه وتلو ته مخه کوي، له څه ډول چلونو څخه کار اخلي او کله چي یې کار تقریباً پای ته رسېږي، نو ګوري چي بخت یاري نه ورسره کوي او هغه طالبان، چي مهاجر افغان غوښتل د هغوی له ظلمه سیاسي پناه واخلي او ځان د بریتانیې مقاماتو ته مجسمه جوړوونکی معرفي کړي او د هغوی د توجه د جلبولو لپاره د ډیانا مجسمه ورته وړاندي کوي، سقوط کوي او پر ده باندي له خپل وطن څخه د مهاجر کېدو پلمه در بېږي.

دغه راز یې په هر طنز کي یو ښه مطلب ته ځای ورکړی دی او ټول طنزونه یې په څو ځله لوستلو ارزي. څرنګه چي زه خپله پر طنز باندي د ډېري لیکني صلاحیت نه لرم او یوازي د طنز مینه وال یم، نو خپلي خبري دلته پای ته رسوم او تاسي لوستونکي د دې طنزونو لوستلو ته رابولم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ډيانا مجسمه

کله چې مې په اسلام اباد کې د انګلستان د سفارت مخ ته په ځوړند شوي لیست کې خپل نوم ولید، نو که رښتیا ووایم، له ډېرې خوشالیه په کالیو کې نه ځایېدم. ما ویل یاره جباریه لکه چې له خیره سره جبار خان شوې ! ځکه چې په دې لیست کې د یو څو نوم دا مانا درلوده چې ګواکې غوښتنلیک یې منل شوی او د مرکې لپاره غوره شوی دی.

د سفارت مخ ته خورا ګڼه ګونه وه. خلک په هغه کوچنۍ غرفه، چې غوښتنلیکونه يې ټولول، داسې راټول شوي وو، لکه پر غوړ هډوکي چې سور کې مېږیان راټول شوي وي. خلکو په بېلابېلو نومونو غوښتل ځانونه انګلستان ته ورسوي. څه به درواغ او څه به رښتیا پلمه کول. هغه مهال په افغانستان کې د طالبانو حکومت و، د لوېدیځوالو او طالبانو تر منځ تور د ېګ تېر شوی و، په طالبانو پورې چې دې هر ډول تور ترلای، نو د لوېدیځوالو زړه ته لوېدل. په دغه وخت کې دومره افغانان بهرنیو هېوادونو ته ولاړل چې د روسانو په وخت کې به هم نه وي تللي. نور یې څه کوې بس تیاره لنګه غوا وه. یوه سړي ویل: "زه پخوا سندرغاړی وم، اوس طالبانو په افغانستان کې موسیقي بنده کړې ده، همدا زما د روزۍ وسیله وه، بل کار زما نه دی زده؛ مجبوره یم چې په ډوډۍ پسې له هېواده ووځم". یوې ښځې بیا ویل: "ما په افغانستان کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارايشګاه (سينګارتون) درلود، اوس طالبان ښځي بېخي لـه کـوره دباندي نـه پرېږدي". ځينو به بيا خپل پخواني وظيفوي او ګوندي کاروونه لـه ځـان سـره رااخيستي ول او ويل به يې: "زه په پخواني حکومت کي لوړپوړی چارواکی وم، اوس مي طالبان وژني". د سفارت يوه چارواکي په لوډسپيکر کي وويل: "هغـه خلک چي سياسي پناه غواړي د (A) د غرفې په ليکه کي دي ودرېږي او هغـه خلک چي خپلو خپلوانو غوښـتي وي د (B) د غرفـې ليکـي تـه دي ورشـي. يوسپين ږيری سړی، چي په غوږو لږ درووند و، له يوه ځوان څخه پوښـته وکـړه چي دا يې څه وويل؟ هغه د A او B د ليکو خبره ورته وکـړه. د سـپين ږيـري وروځي راوځړېدې او په ډېر غږ يې وويل: "مه ديګه نه مـی فهمـم، مقصـد مـرا ازيجا زود ببره که ايجه مخفی هستم". حقيقت دا و چي په دې ځـای کـي تـر رښتيا درواغو ښه بازار درلود. خو په دې شرط چي نوي او رښتياوډوله درواغ وای او په دې ډول درواغو کي خو زه هم تر هيچا پاته نه وم. داسي نوي نـزي درواغ مي ورته وويل چي تر اوسه د هيچا ورته پام نه و. په خپل غوښتنليک کي مـي داسي ورته وليکل: "زه پخوا مجسمه جوړوونکی وم، اوس نه يوازي دا چـي لـه خو کالو راهيسي بېکاره ګرځم، بلکي د طالبانو يوې محکمې زما په اړه د اعـدام فتوا صادره کړې ده. دوی پر ما دا تور لګوي چي زه بت جوړوونکی يم او خلـک بت پالني ته رابولم، پنځه مياشتي کېږي چي په پاکستان کي پټ اوسېږم، کـه په لاس ورشم، نو يو ساعت مي هم ژوندی نه پرېږدي".

دا چي طالبانو د باميانو مجسې تازه ماتي کړي وې، نو دې کـار زمـا چـرې تـه لاستی ورکړ او زما درواغ يې نورهم رښتيا ته نژدې کړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې مې د انټر ویو (مرکې) وخت راورسېده او د مرکې کوټې ته ورغلم، نو د سفارت یوه چارواکي زما غوښتنلیک راپورته کړ او بیا یې زما څخه وپوښتل: څو کاله کېږي چې مجسمې جوړوې؟

ــ یاره صاحب یو شل کاله به کېږي.

ــایا داسي ثبوت وړاندې کولای شې، چې ته رښتیا مجسمه جوړوونکی یې؟

دا یوه داسي پوښتنه وه چې ما پر اسمان غوښته او خدای پر ځمکـه راکـړه. ژر مې د مېرمن ډیانا هغه مجسمه له کڅوړې راوایسته چې یوه اوونۍ مخکي مـې په اسلام اباد کي په لس زره روپیو په یوه تکړه مجسمه جوړوونکي جوړه کـړې او په انګلیسي ژبه مې خپل نوم پر لیکلی و. د سفارت مامور چې مجسمه ولیده، نو خوله یې ویره کړه او داسي خوشاله شو، لکه کومه ورکه چې یې موندلې وي. مجسمه یې په لاس کي واړوله- راواړوله او بیا یې پر خپل مېز کښېښووله. تر یو څو لنډو پوښتنو- ګروېږنو وروسته یې راته وویل چې بس سـتا مرکـه خلاصـه شوه، موږ به د نتیجې لپاره ستاسي پر ټاکلې پته خبر درکړو.

ما هم له ډېري خوشالیه مجسمه نوموړي سفارت کار ته په تحفه کي ورکـړه او له سفارته راووتم. ځینو دوستانو مې ډېر تعجب وکړ چـې ځنګـه سـتا مرکـې دومره لږ وخت ونیو ! زموږ خو پښې تناکي شوې چې له څو میاشـتو راهیسـې سفارت ته منډې راوهو، خو ما دا راز، چې ځان مې د مجسمه جوړوونکي په نوم معرفي کړی و، له خپلو دوستانو څخه پټ کړ. یـوازې مـې خپـل یـوه انـډیوال زمري ته چې ما یې پته د سفارت په فورمو کي لیکلې وه، دغه خبره وکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو سهار زموږ د کور ور وټکېده. کله چې مي ور خلاص کړ، نو زما انډيوال زمری و، د کاغذونو يو پاکټ يې راکړ او په خندا يې راته وويل: "انډيواله ! مبارک دي شه، د انګلستان کار دي سم شو، خو ګوره پام دي وي چې شېريني هم درباندي واوښته". پاکټ چې مي خلاص کړ، نو د انګلستان د سفارت دوه درې مکتوبونه په کښې ول، چې ټول په انګليسي ژبه ليکل شوي ول. زما بيا دا خواري په پيځکه ده چې غم لړلې انګليسي ژبه مي نه ده زده، خو خير ما ويل د څه لپاره يې لولې، خبره خلاصه ده.

اوس نو وخت ډېر لږ و، ما بايد د کور ټول سامانونه پلورلي وای، ځکه چې له ځان سره مي انګلستان ته نه شوای وړلای. دوې الماری، د اشپزخانې سامان او ځيني نور داسي سامانونه چې چندان بيه يې نه درلوده، د خپل ورور کره مي ولېږل. زوی مي د کباړ دوکاندار ته ولېږه، چې راشي او زه د کور پاته سامان ورباندي وپلورم. يو ساعت لا نه و تېر شوی چې د کباړ دوکاندار راورسېده.

څلور غالی، يو يخچال، يو رنګه ټلوېزيون، يوه ويډيو، څلور بکسونه او داسي نور هغه سامانونه، چې په خرڅولو ارزېدل، پر دکاندار مي يو ځايي په ټيټه بيه وپلورل. زوی ته مي وويل چې ولاړ شي د کور خاوند راولي، چې زه د کور د کرايې، بر ېښنا، ګيس، اوبو او ټيليفون حساب- کتاب ورسره خلاص کړم. موږ لا په همدې خبرو بوخت وو چې زما وراره، جميل راغی ويل، کاکا خدای دي يې خير کړي، څه خبره ده چې کډه دي ټوله کړې ده؟ ما ويل هو بچيه خيريت دی، موږ له خيره سره انګلستان ته ځو، که خدای کول لږ وخت وروسته به تا هم انګلستان ته راوغواړم. موږ ته هم دا نن د سفارت له خوا خبر راغی. ته خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په انګلیسي ژبه پوهیږې، ها واخله دا دی دا د سفارت کاغذونه ولوله ! وراره چي مي د کاغذونو پاکټ خلاص کړ، نو یو وار کټ کټ په خندا شو، ویل کاکـا دلتـه خو یې بل څه لیکلي دي.

د دې خبري په اورېدو مي زړه تر تلو ولوېده، د غړیو شومه مي وخته، مـا ویـل خدایه فضل وکړې، لکه چي د درواغو سیالي مي بایلوله، وراره ته مي وویل چي ته یې راته ولوله چي څه یې لیکلي دي؟ هغه وویل:

دلته یې داسي لیکلي دي :"ښاغلې جبار صاحب ! په ډېري خوښۍ خبر درکوو، چي د طالبانو هغه رژیم رانسکور شو، چي ستاسي او ستاسي په شان د زرګونـو افغانانو ژوند یې تریخ کړی و. اوس به افغانستان ته بشپړه سوله او ډیموکراســي راځي، تاسي کولای شئ چي په ډاډه زړه افغانستان ته ستانه شئ او د پخوا پـه شان خپل د مجسمې جوړولو کار ته دوام ورکړئ، هیله ده چي نېکمرغه ژونـد ولرئ !".

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پېریانو شرط

شینکۍ به تل پېریانو نیوله. کله چې به پر هغې دغسي حمله راغله، نو پر ځمکه به اوږده وغځېده، تر خولې به یې ځګونه راغلل، پښې او لاسونه به یې کاږه شول او کله- کله خو به یې ګډې وډې خبري هم کولې. خلکو به ویل چې دا د هغې خپلي خبري نه، بلکي د هغې د پېریانو خبري دي. پېریانو به کله ویل چې موږ مسلمانان یو او کله به یې ویل چې کافران یو، همدا اوس د قاف له غره څخه راغلو او کله به یې نورې خبري کولې.

د شینکۍ د خبرو پر مهال به د شینکۍ د شا و خوا کورونو ښځې راټولي شوې او هري یوې به د خپلو ستونزو په باب پوښتني ځني کولې. په دې کې به د ناروغانو، ورکو خپلوانو، ورکو شیانو او داسي نورو په اړه پوښتني کېدې، خو د شینکۍ مور به بیا داسي ویل: "ای ظالمانو ! تاسي زما لور ولې ځوروئ؟ له خدایه نه ډارېږئ؟ اخر تاسي له موږ بېچاره ګانو څه غواړئ؟".

پېریانو به کله ویل چې سره غواړو، یاني یو شی حلال کړئ او کله به یې بیا نور څه ویل. د شینکۍ مور به په وار- وار یو چرګ حلال کړ او د پېریانو لپاره به یې همداسي روغ- رمټ بام ته وغورځاوه، خو په دې خیراتونو هم د شینکۍ ناروغي ښه نه شوه.

شینکۍ یې مور پر ډېرو زیارتونو، پیرانو، تعویذګرو او ډاکټرانو وګرځوله، خو هیڅ ګټه یې ونه کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه ورځ تر بلي ناروغه کېده او رنګ يې لکه ژيړ زعفران داسي واوښت. مور يې نه پوهېده چي شينکۍ څه ډول ناروغي لري؟

يوه ورځ چي شينکۍ پېريانو نيولې او د پښوا په پرتله يې ډېره په تکليف کړې وه، مور بېچاره ګۍ يې سخته وارخطا شوه او د پښوا په شان يې وويل: "ای ظالمانو! ولي نه راته واياست چي تاسي له مور بېچاره ګانو څه غواړئ؟"

پېريانو ويل چي که تاسي زموږ يو شرط ومنئ، نو زموږ دي د سليمان(ع) په ګوتمۍ قسم وي، چي بيا به په ټول ژوند کي شينکۍ ونه ځوروو.

د شينکۍ مور، چي د خپلي لور ناروغۍ ډېره ځورولې وه، خوشاله شوه. ويل ستاسي هر شرط پر غبرګو سترګو منو. دغه يو د سرو زرو وښی چي زما د مور د لاس نښه ده او ما خپلي مرور ته ساتلی دی، سمدلاسه يې خرڅوم، خو مقصد چي زما لورکۍ جوړه شي. وواياست څه ډول شرط لرئ؟ پېريانو وويل: "شينکۍ، ستاسي ګاونډي جانان ته ورکړئ او که مو بل چا ته ورکړه، نو موږ به نه هغه هلک او نه شينکۍ ژوندی پرېږدو".

(c) ketabton.com: The Digital Library

تولسي په ارګ کي

د وزيرانو دا ببړنۍ غونډه د افغانستان په جنوبي ولايتونو کي د نا امنيو پـه بـاب وه، چي د ځينو لويو ولايتونو واليان، لوی رئيسان او ځيني سـفيران هـم ورتـه رابلل شوي ول. که څه هم ولسمشر د اوږده مېز سر ته ناست و او د غونډې ټول برخه وال يې ښه په اسانۍ ليدای شوای، خو بيا هم د مېز ټولـو څنـډو تـه يـې داسي په ځير - ځير کتل، لکه حاضر او غيرحاضر چـي معلومـوي. د ولسمشـر تندی له ګونځو ډک و، غاړي يې تازه کړې او په خپلو خبرو يې داسي پيل وکړ: "تاسي ته معلومه ده چي د افغانستان په جنوبي ولايتونو کي امنيتـي وضـعيت ورځ په ورځ مخ پر خرابېدو دی او دا هم د لمر په شان سپينه خبـره ده چـي د دې ټولو نا امنيو تر شا د پاکستان لاس دی. د پاکستان ولسمشر جنرال مشرف ډېر دوه مخی سړی دی، پر يوه سر د تراهګرۍ ضد مبارزې کي ځان زموږ سره د نړيوالې ټولني غړی بولي او له بلي خوا افغانان د شا له خوا په چاړه وهي او پټ د طالبانو ملاتړ کوي. له دې خبري سره سم د ولسمشر ستونی وچ شو او د اوبو ګيلاس يې پر سر پورته کړ. د اطلاعـاتو او فرهنـګ وزيـر لـه دې موقـع څخـه استفاده وکړه، په يوه لاس کي يې خپلي ژيړرنګه ډبريني تسبېح اړولې او په بل لاس يې خپلي عينکي د پزي خـوا تـه راښـويولې، سـوکه وويـل: بلـې جنـاب صاحب ! تاسي ډېره پر ځای خبره کـوئ. جنـرال مشـرف کـټ مـټ د (پايـل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملهوترا) رول لوبوي. پر يوه سر ځان د تولسي خواخوږې اوخپښه ګڼي او پر بل سر د تولسي زوی "ګاتم" د هغې پر ضد پاروي.

د دې خبري په اورېدو د غونډې ټولو برخه والـو تـه خنـدا ورغلـه، خـو خپلـې خنداوې يې پټې کړې. يو وزير، چې د اوبو بوتل يې په لاس کې و، ډېر پـه زوره پوخ وهل چې د ټولو وزيرانو ورپام شو. نوموړي وزير د دې لپاره چې ځان داسې وښيي، چې ګواکې اوبه يې په سره غاړه کې ولاړې، مخ شا ته واړاوه او لـه ځـان سره يې پټ پټ خندل. دا چې د اطلاعـاتو او فرهنـګ وزيـر ليـري د مېـز پـه مخامخ سر کې ناست و او له بلې خوا ولسمشر د اوبو په څښلو لګيـا و، نـو دغـه خبري او خنداوې يې سمې وانه ورېـدې او ورپسـې زياتـه يـې کـړه: اوس پـه جنوبي ولايتونو کې د ښار دباندې د دولت واک چندان نشته. کـه دغـه حالـت همداسې دوام ومومي، نو اخر به موږ دې ته اړ شو چې له طالبانو سـره مخـامخ خبرو ته کښېنو. ځکه موږ وليدل چې له زوره څه جوړ نه شول. زما په فکر موږ ته همدا يوه لار راپاته ده، بله هيڅ لار نه لرو. خو کـه لـه طالبـانو سـره مخـامخ خبرو ته کښېنو، نو له نړيوالې ټولنې او په دولت کې له ځينو دوستانو سـره بـه څه کوو؟ او که دا کار ونه کړو، نو طالبان ورځ پـه ورځ پيـاوړي کېـږي، اوس زه حيران يم چې څه وکړم؟ ولسمشـر پـه دې وخـت کـې خپـل يـوه او بيـا بـل مرستيال ته په داسې ډول وکتل، لکه له هغوی څخه چې د نظر ويلـو غوښـتنه کوي، خو هغوی يو بل ته له مانا ډک کتلو وروسته بيا هم څه ونه ويـل. پـه دې وخت کې د اطلاعاتو او فرهنګ وزير بيا غاړې تازه کړې او ويې ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

محترم رئيس صاحب ! زه ستاسي مجبوريت احساسوم. (مير) هم ستاسي په شان مجبور او په دوه لاري کي ولاړ دی. که (منديرا) ته نږدې کېږي، نو تولسي يې له لاسه وزي او که د پخوا په شان تولسي ته زړه ورنږدې کوي، نو" منديرا" يې پر ارامه نه پرېږدي. اوس دې مسئلې يو داسي حالت رامنځته کړی چي د (ويراني) کورنۍ يو يو غړی، لکه د جنوبي ولايتونو ولسوالۍ چي زموږ له واکه وزي، پر مير بې باوره کېږي، ان دا چي اوس د مير انا ياني (با) چي تر دې مهاله مير ډېر ورباندي ګران و، پر هغه بدګومانه شوې ده. زه فکر کوم چي په ويراني کورنۍ کي د (با) خپګان دومره مهم دی، لکه په افغانستان کي د کندهار ولايت امنيت.

په دې وخت کي بيا د غونډې برخه والو په خندا او ښهاري پيل وکړ. خو دا چي د ولسمشر تندی هماغسي تريو و، نو ډېر ژر بېرته غلي کښېناستل. د غونډې تر دې ځايه ولسمشر داسي فکر کاوه چي د اطلاعاتو او فرهنګ وزير له بل چا سره خبري کوي، خو وروسته چي يې پام شو، هغه د ده خوا ته ګوري، نو په لوړ اواز يې وويل: ډاکټر صاحب تاسي د چا خبره کوئ، زه خو هيڅ پوه نه شوم؟

په دې وخت کي ټولو په خندا پيل وکړ. ولسمشر چي خپله يې هم خندل، ښو واره پرله پسې وپوښتل: تاسي ولي خاندئ، څه خبره ده؟ ما هم خبر کړئ ! خو خنداوي دومره لوړي وې چي د ولسمشر دغه پوښتني چا ګردسره وانه ورېدې.

کله چي خنداوي لږ سوکه شوې، د اطلاعاتو او فرهنګ وزير، چي له خندا يې سپين پلاستيکي غاښونه ښکارېدل، لږ په زړورتيا وويل: رئيس صاحب دا يوه هندۍ ډرامه ده چي له طلوع ټلويزيون څخه پرله پسې خپرېږي: (کيونکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساس بهي کبهي بهو تهي) نومېږي، خو عام خلک يې (تولسي) بولي. ډېره پـه زړه پوري ډرامه ده، د افغانستان له اوسني وضعيت سره ډېر سر خوري.

ولسمشر، چي خندا يې نوره هم زياته شوه، وويل: ناځوانه چي دا دومره پـه زړه پوري ډرامه ده، ولي دي ماته مخکي نه ويل. دا خو ستا دنـده هـم ده. تـر دې وروسته يې د کابينې نورو غړو ته مخ ورواړاوه او ويې ويل: داسي معلومېږي چي تاسي ټول دغه ډرامه ګورئ، که ښنګه؟ دا مهال په کابينه کي هري خوا ته زوړ جوړ شو چي هو ! موږ ټول تولسي ډرامه ګـورو او ورپسـې د تولسـي ډرامـې د کرکټرونو په باب تبصرې پيل شوې. په دې وخت کي ولسمشر په خندا خپـل يوه مرستيال ته مخ ورواړاوه او ورځخه ويې پوښتل: دوی خو وايي چي دا ډېره په زړه پوري ډرامه ده، ايا تاسي يې ګورئ؟

مرستيال يې په يوه لاس د خپلي لنګوټې ول سم کړ او په بل لاس يې خپلـي د نظر عينکي پورته کړې، په خندا وويل:

نه، صاحب ! زه يوازي ايراني چينلونه ګورم، هلته هم ډېري ښې ډرامـې روانـي دي. ولسمشر تر دې وروسته خپـل دوهـم مرسـتيال تـه مـخ ورواړاوه او دغـه پوښتنه يې ځني وکړه. هغه ورته وويل: نه، زه هم دا ډرامه نه ګورمه، زما يوازي له روسي او فرانسوي چينلونو سره کار دی.

د بهرنيو چارو وزير، چي ولسمشر ته نژدې ناست و، په ډېر فاتحانه ډول وويـل: رئيس صاحب ! دا ډرامه ډېره په زړه پوري ده، موږ ټول يې ګورو، د افغانسـتان له سياسي او امنيتي وضعيت سره ډېر اړخ لګوي. د دې ډرامې اصلي کمال پـه تولسي کرکټر کي دی چي ډېره ښکلې ده، خو بېچـاره ګـې داسـي د پرديـو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

دسیسو قرباني ده، لکه افغانستان چې د تراهګرۍ قرباني دی. دا ځل چې هندوستان ته ولاړ شم، نو خامخا یې وینم او افغانستان ته د راتګ بلنه ورکوم.
په دې پسي د کانو او صنایعو وزیر زیاته کړه: تولسي خو ربښتیا هم چې بې جوړې ده او پر ما هم ډېره ګره ګرانه ده، خو زما د(دکشا) تمثیل هم ډېر خوښېږي، په تېره بیا د هغې دا تکیه کلام چې وایي: (هی هی هی). له دې سره سم د کابینې ټولو غړو په خندا ورسره بدرګه کړه: هی هی هی...
د ښځود چارو وزیري پوړنۍ پر سر سم کړ او ویې ویل: زه خو دا وړاندیز کوم چې تولسي ته دي د افغانستان تابعیت ورکړل شي، ځکه زه چې له څه مهال راهیسي دغه ډرامه ګورم، نو په خپله ټولنه کې مي دغسې ښکلې او باسلیقه مېرمنه نه ده لیدلې. تر دې وروسته د لوړو زده کړو وزیر، چې تر دې مهاله یې په دې اړه څه نه و ویلي، ولسمشر ته وکتل او بیا یې وویل: تولسي ربښتیا هم چې ډېره ښکلې ده، له همدې امله زموږ د محصلینو په زړونو کې هم ډېر ځای لري او که ربښتیا ووایم، نو زما زړه یې هم وړی دی، په دې ارزي چې افغاني تابعیت دي ورکړل شي، خو زه دا اندېښنه لرم چې خدای مه کړه په راتلونکو انتخاباتو کې ځان ولسمشرۍ ته کاندید نه کړي، ځکه زه چې په افغانستان کې د دې محبوبیت وینم، نو باور لرم چې هیڅوک به هم انتخابات ورڅخه ونه ګټي. په دې وخت کې په کابینه کې یو زوړ جوړ شو او له هري خوا دا اوازونه راپورته شول: که افغانستاني شي، مسلمانه شي او د خلکو په رایه هم وټاکل شي، څه پروا لري؟ موږ به ډېر نېکمرغه یو، که دغسې یوه ښکلې اوفېشني ولسمشره ولرو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اطلاعاتو او فرهنګ وزير چي له ډېري خوشحاليه يې خوله نه سره ټولېده وويل: زه باور لرم چي تولسي به خامخا ځان کانديد کړي، ځکه چي سياسي پس منظر هم لري،يو مهال په نوي ډيلي کي د (بهارتيا جنتا) ګوند له خوا پارلمان ته کانديده شوې هم وه. د تولسي اصلي نوم (اسمريتي ايراني) ده، له تخلص څخه يې ښکاري چي دا ايراني الاصله هندوانۍ ده او پر ما هم له همدې خاطر ډېره ګرانه ده. افغانستان خو هسي هم د ايران يوه فرهنګي حوزه ده. که ستاسي ياد وي څه موده مخکي زموږ ولسمشر په تاجکستان کي وويل: "افغانستان، ايران و تاجکستان سه کشور هم زبان اند". په دې وخت کي د غونډې ټولو غړو په يوه اواز وويل: هو ! زموږ ياد دي چي ولسمشر دغه خبره وکړه.

د کورنيو چارو وزير وويل: رئيس صاحب ! دا ډرامه نه يوازي دا چي ډېر ليدونکي لري، بلکي د افغانستان په امنيت کي هم خورا ستره ونډه لري. تاسي باور وکړئ چي د شپې له خوا د ډرامې تر ختم پوري، چي نيم ساعت دی، پر سړکونو د پوليسو هيڅ ګزمه نه وي، ان دا چي د پوليسو د حوزې په دروازه کي يو پيره دار هم نه وي، ځکه چي اړتيا يې نشته. د شپې له خوا د نيم ساعت لپاره داسي امنيت دی، چي په نړۍ کي ساری نه لري.

ولسمشر چي تر دې مهاله يې د کورنيو چارو د وزير خبرو ته په غور غوږ نيولی و، لږ په اندېښنه وويل: زه ډېر تعجب کوم چي پر دغسي يو بې مثاله امنيت، چي له پوليسو پرته موجود دی، ولي نړيواله ټولنه سترګي پټوي؟ ولي خبري رسنۍ په دې باب څه نه وايي؟ د ملي امنيت رئيس وويل: رئيس صاحب ! موږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې لپاره دا خبره پټه ساتلې ده چې غله، طالبان او القاعده شبکه خبره نه شي. د ولسمشر تندی وغوړېده او په خندا یې وویل: یاره دا خو مو ربښتیا هم چې ډېر ښه فکر کړی دی، خو ایا ربښتیا پر دغه مهال تر اوسه څه پېښه نه ده شوې؟ د کورنیو چارو وزیر یو ځل د کابینې غړو او بیا ولسمشر ته وکتل او ویې ویل: تر اوسه خو د خدای فضل دی، خیر و خیریت دی، هیڅ پېښه نه ده شوې. یوازې د کابل ولایت په قرغه کې یوه کور ته غله ورغلي ول، د کور خلکو تولسي ډرامه کتله، چې غلو یې کور لوټ کړی و او د کور پر یو دېوال یې لیکلي ول: "تولسي دې ژوندۍ وي". خو زه فکر کوم چې په دې کار کې هم دولت خپله ملامت دی، ځکه چې بر برېښنا یوازې په ښارونو کې ده او هغه هم د ښار په یوه ناحیه کې وي او بله کې نه وي. پر دغه مهال خامخا په هغه ناحیه کې بر برېښنا نه وه، چې د غلو کورونه ول. که نه نو غله خو هم دغه ډرامه ګوري.

ولسمشر لا پر دې خبره تبصره نه وه کړې چې د اوبو او بر برېښنا وزیر دخبرو نوبت واخیست او ویې ویل: یاره داتاسي څوکسان ډېر ناځوان یاست، تاسي چې دومره په زړه پوري ډرامه ګورئ ماته مو ولي نه ویل. زه خونه وم خبر، وایي: مینه د ښکلیو ځنګه کیږي ماله چل نه راځي ــ چې پر چا څه رنګه ګرانیږي ماله چل نه راځي. بیا یې پر خپل ځیګر لاس کښېښود. لومړی یې ولسمشر او ورپسې یې د کابینې یوه یوه غړي ته وکتل او ویې ویل: تر دې وروسته زه تاسي ته ډاډ درکوم چې پر دغه مهال به په ټول افغانستان کې بر برېښنا وي، ځکه چې دا د افغانستان د امنیت او امنیت د افغانستان د سرنوشت مسئله ده. په دې وخت کې د کورنیو چارو وزیر بیا د خبرو نوبت واخیست او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ويې ويل: رئيس صاحب ! يوه بله ډېره مهمه خبره دا ده چي دې ډرامې زموږ دولت له يو لوی خطر څخه ژغورلی دی. هغه دا چي د سرای شمالي خطرناکه اله ګوله خو تاسي ته معلومه ده چي ډېره خطرناکه توطيه وه، تاسي به نه ياست خبر چي دغه اله ګوله هم د تولسي له برکته پای ته ورسېده.

ولسمشر چي تر دې مهاله يې په ډېر فکري تمرکز د کورنيو چارو وزير ته غوږ نيولی و، ناڅاپه ټکان وخوړ او په ډېر تعجب يې وپوښتل: څه وايې ! ځنګه د تولسي له برکته پای ته ورسېده؟ د کورنيو چارو وزير وويل: د دې اړ و دوړ مشر خپلو ايله جاريانو ته ويلي وه چي د طلوع ټلويزيون خوا ته ورنه شي. ځکه چي هغه وخت تولسي د اوو مياشتو امېدواره وه او بل نو د دغي ډرامې لړۍ شلېده، که نه نو موږ او تاسي خو وليدل چي دغو ايله جاريانو د اريانا ټلويزيون دودانۍ يوه برخه ورانه او په ښار کي يې ډېر نور ځايونه هم لوټ او وران کړل. که دا ايله جاريان د طلوع ټلويزيون خوا ته راغلي وای، تاسي باور وکړئ چي په ښېرپور کي زموږ کورونه هم خوندي نه پاته کېدل. دا خو لا څه چي خپله ارګ هم په خطر کي و.

د ښځو چارو د وزيري تندی وغوړېده او په خندا يې وويل: ياره افرين چي يو غل هم دومره د ښځو حقوق پېژني. ولسمشر چي له خندا يې داسي ښکارېده، لکه له خوشاليه چي په کاليو کي نه ځايېږي، د کورنيو چارو وزير ته وکتل او ويې ويل: دغه سړی زه هم پېژنم، چي د سرای شمالي اله ګوله يې رهبري کوله، خو په دې يې نه وم خبر، چي دومره زړه سوی او د ښځو حقوقو ته دې احترام ولري. بايد دغه سړی ښه ونازول شي. د کورنيو چارو وزير په داسي حال

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي چي په ښېره کي يې خوشالي له ورايه ښکارېده او داسي ايسېده، لکه پر ولسشمر چي يو ډېر لوی زېری کوي، په خندا وويل: رئيس صاحب تاسي ډاډه اوسئ، هغه سړی ما ډېر نازولی دی، همدا اوس د افغانستان د يو مهم ولايت د امنيې قوماندان دی. ولسمشر، له خندا په ډکه خوله ورغبرگه کړه: څه وايې؟ د امنيې قوماندان دی؟ عجبه ده ولا زه خو هيڅ خبر نه يم، څه وخت د امنيې قوماندان شو؟ د کورنيو چارو وزير وويل: رئيس صاحب ! هغه مهال تاسي يو بهرني هېواد ته په سفر تللي واست، چي ما ستاسي مرستيال ته پېشنهاد کړ او هغه يې په هماغه شېبه د مقررۍ فرمان صادر کړ. ولسمشر لومړی خپلو دوو مرستيالانو او بيا د کابينې غړو ته وکتل او په خندا يې وويل: ياره ډېر چالاکه خلک ياست ! تاسي تل د خپلي خوښې کسان زما په مرستيالانو هغه مهال مقرروئ چي زه په سفر کي يم، د دولت په لسگونو لوړپوړي چارواکي دغسي قاچاقي مقرر شوي دي چي زه يې ځيني کسان تر اوسه هم نه پېژنم. د سوداگرۍ وزير، چي د امنيت په برخه کي د کورنيو چارو د وزير خبري واورېدې، نو ده هم خپلي خبري داسي پيل کړې: تولسي ډرامه د افغانستان د اقتصاد په پياوړتيا کي هم ډېره ستره ونډه لري. په دې وروستيو وختونو کي د افغانستان ځيني کورني توليدات، په هېواد کي د مير او تولسي د نامه له برکته د بهرنيو توليداتو په نوم، په لوړه بيه خرڅېږي. زه خپله دغه ډرامه له ډېره وخته راهيسي گورم. په دې ډرامه کي درې کرکټرونه، لکه: گووينډر ويراني، پايل ملهوترا او انوپم کباډيا د هندوستان ډېر لوی پانگه وال دي، زه هڅه کوم چي دوی په افغانستان کي پانگې اچوني ته وهڅوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښووني او روزني وزير، چي تر دې مهاله پټه خوله ناست و، وويـل: تولسـي د افغانستان د نوي نسل په زړونو کي هم ډېر ځاى لري، زموږ په مکتبونو کي هم شاګردان ټوله ورځ د تولسي ډرامې په باب تبصـرې کوي.کـورنی کـار او درس بيخي ځني پاته دی. ښوونکي خو هسي هم په دې معاشونو ټولګيو ته نه ځــي، بس نو په ټولګيو کي پر تولسي ډرامه ښه بانډار تود وي. تر دې وروسته د حج او اوقافو وزير هم له خندا په ډکه خوله وويل: دا ډرامه زه خپله هم ګورم او د عامو خلکو هم ډېره خوښه ده، په هغو مسجدونو کي چي ملا امامـان يــې د تولســي ډرامې د خپرېدو پر مهال جماعت کوي، پنځه نفره هم نه وي، ځکه چــي ټــول خلک تولسي ډرامه ګوري. ما ټولو ملا امامانو ته مکتوبي خبــر ورکـړی، چــي د جماعت وخت ته تغير ورکړي، ځکه چي تولسي ډرامه هم ډېره مهمه ده، تاسي د پښتو ژبي دا لنډۍ نه ده اورېدلې چي وايي: لمونځ که قضـا شــي، بيـا بــه ادا شي- ادا به نه شي، قضا شوي ديدنونه.

يوه وزير په ټوکه وويل: بيشک ولاوزير صاحب، شما چيقه خـوب پشـتو را يـاد داريد. د حج او اوقافو وزير په خندا وويل: پشتوی مـا هــم هميقــه بـود، ديګـه خلاص شد.

د عامي روغتيا وزير چي وليدل، هر وزير د تولسي ډرامې په باب خپلي بريـاوي بيانوي او ښه تود هرکلی يې کېږي، نوده هم خپلي خبري داسي پيل کـړې: دا ډرامه رښتيا هم چي ډېر ليدونکي لري، زموږ ټول طبــي پرســونل دغــه ډرامــه ګوري، ان دا چي د روغتون په عاجل وارډ کي يو نرس او يو ډاکټر هــم نــه وي. ولسمشر په ګوته د غونډې برخه والو ته اشاره وکړه او په خندا يې وويل: ګورئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناځوانانو ! تاسي ټول تولسي ډرامه ګورئ، خو ماته مو نه ویل. تر دې وروسته به يې زه هم ګورم، خو ستونزه دا ده چي په سفر کي يې بيا نه شم ليدای، تاسي ته خو معلومه ده چي زما ټول وخت په خارجي سفرونو کي تېر شو. ښه بـه دا وي چي زما د قبايلي چارو مشاور وزير دغـه سـريال تعقيـب کـړي او هـر سـهار د هماغي برخي کيسه راته وکړي، ځکه چي دی بېچاره هسي هم بې سواده دی، نور کارونه نه شي کولای.

د قبايلي چارو مشاور وزير، په داسي حال کي چي نسوار يې خـولې تـه اچـول، وويل:

ما به پر دواړو سترګو دغه کار کړی وای، خو زه په يوه ټکي پاړسو نـه پـوهېږم. تاسي چي تر اوسه پوري د کابينې څومره غونډې کړي دي، نو ټولي خبري يې په پاړسو وي، زه يې ولاکه په يوه ټکي پوهېدلی يم. ولسمشر تر يوې نرۍ خندا وروسته دفاع وزير ته مخ ورواړاوه او ورته ويې ويل:

جنرال صاحب ! زه فکر کوم چي تاسي دا کار ښه کولای شئ، ښه کافي وخـت ورته لرئ، ځکه چي د افغانستان نظامي چاري هسي هم زموږ بهرني دوسـتان سنبالوي، د افغانستان کورنۍ چاري هم دغسي درواخله. ما يـو ځـل غوښـتل چي دغه دواړه وزارتونه بېخي له منځه يوسم، خو وزيـران يـې بېکـاره کېـدل، ځکه مي دغه کار ته اوږه ونه لګېده. که رښتيا ووايم، نو له وسه مي پوره نـه وه. ځکه چي که کوم والي له ولايته نه ليري کېږي، نو سرې به د وزارت او يا مشاور وزارت وړانديز ورته وکړي، که څه هم هغه بې سواده وي. خو کـه يـو وزيـر لـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وزارته ليري کوم، هغه ته به د خپل پوست پرته څه وړانديز وکړم؟ دفاع وزير، په داسي حال کي چي خوب زنګاوه، ووېل:

ستاسي خبره بېخي سمه ده، خو دا ډرامه د شپې ناوخته پيل کېږي، زه ډېر وختي ويده کېږم. همدا اوس هم ويده وم، ستاسي په خنداګانو راويښ شوم. له دې خبري سره سم د غونډې ټولو برخه والو وخندل. ولسمشر تر دې وروسته د بهرنيو چارو وزير ته مخ ورواړاوه او ويې ويل:

ډاکټر صاحب ! زما خو داسي خوښه ده، چي دا ډرامه تاسي تعقيب کړئ، ښه دی ستاسي لپاره به هم يو ښه مصروفيت وي او که زما سره په سفر کي ملګري واست، نو بيا به په بهرنيو چارو کي زما مشاور وزير دغه دنده پر مخ وړي. که هغه هم بوخت و، نو زما بل مشاور وزير به دغه کار کوي. زما مشاور وزيران خو هم ماشاءالله دومره ډېر دي چي زما څخه يې هم حساب ورک دی، له ځينو سره خو مي په پوره يوه کال کي ليدلي هم نه دي. د بهرنيو چارو وزير خپل يو لاس پر ځيګر کښېښود او ويې ويل:

صاحب پر دواړو سترګو ! دا زما لپاره ډېر وياړ دی. د اطلاعاتو او فرهنګ وزير غوښتل ولسمشر ته دا وښيي چي دا ستره بريا ده لاس ته راوړې ده، غاړه يې اوږده کړه او ويې ويل:

ځيني خلک له طلوع ټلويزيون څخه سر ټکوي، چي دا د ايرانيانو چينل دی،ايراني فرهنګ ته کار کوي، د افغانستان ملي ټرمينالوژي نه مراعتوي، قومي او ژبني تعصب ته لمن وهي. دغه خلک ماته هم دا ګوته نيسي چي د دې چينل تر شا ولاړ يم. زه وايم، دا خبره سمه ده چي زه د دې چينل تر شا ولاړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

يم، خو دغـه انتقـاد اصـلاً د (ای، ايـس، ای) کـار دی، ځکـه چـي هغـوی پـه افغانستان کي يو داسي هندي سريال نه شي زغملای چي دومره ډېر ليدونکي دي ولري او يا ښايي له دې به وېرېږي که تولسي د افغانستان تابعيت ولري، نو د ولسمشرۍ په انتخاباتو کي خامخا بريالۍ کېږي. د کانو او صنايعو وزير وويل:

دا ډرامه رښتيا هم چي ډېره په زړه پوري ده، په تېره بيا د تېري شـپې صـحنه چي د مير د واده سالګره وه، واه وا...

په دې وخت کي ولسمشر خپل فرهنګي مشاور تـه مـخ ورواړاوه او ورتـه ويـې ويل:

دوی وايي چي د تېـري شـپې صـحنه ډېـره جالبـه وه، تـه همـدا اوس طلـوع ټلويزيون ته ټيليفون وکړه چي دغه برخه تکراري خپره کړي. فرهنګي مشـاور وزير په خندا وويل: صاحب تاسي غـم مـه کـوئ، دا ډرامـه هـره ورځ تکـراري خپرېږي، همدا اوس لس دقيقې وروسته يې وخت دی. ولسمشر وويل:

ښه چي داسي ده، نو تر دې وروسته به زمونږ د غونډې پـه مـنځ کـي تفـريح د تولسي ډرامې د نشر پر مهال وي. زما په فکر تر دې به بله ښه تفريح نه وي. زه اوس ځم چي ډرامه راخخه تېره نه شي. نور زمونږ نننۍ غونډه پای ته ورسـېده، د خدای په امان. ولسمشر لا د غونډې له مېز څخه درې ګامه نه و ليري شوی، چي د ښځو چارو وزيري ورپسي غږ کړه:

” هی هی هی، چه يک رئيس جمهور ديموکرات !“.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خره حافظه

زموږ يو شين خر و چې خورا قوي حافظه يې درلوده. په تېره بيا د کور او باغ لاره خوګردسره نه ځني ورکېده. کله چې به دي له غوجلي څخه خوشي کړ، نو نېغ به باغ ته ولاړ او بيا چې به دي بار پر باندي کړ او ايله به دي کړ، نو هم به برابر کور ته راغی. د ده قوي حافظې موږ دومره زړور کړي وو، چې يوازي به مو هم خوشي کاوه.

يوه ورځ مي د کور سودا پر بار کړې او له ښار څخه د کلي پر خوا راروان وم، چې په لاره کي له يوه انډيوال سره مخامخ شوم. زموږ خبري همداسي په ولاړي ښه ډېري اوږدې شوې، يو وخت ګورم چې خر تللی دی. زما هم زړه پوړه (ډاډه) و، چې ځه نه به ورکېږي، د کور لاره ورمعلومه ده.

کله چې کور ته راغلم، نو ګورم چې خر نه دی راغلی. توري ځمکي مي ورپسي سپيني کړې، شا و خوا نژدې کلي مي ورپسي وپلټل، خو خر مي پيدا نه کړ. تر دې مهاله مي په خره ډېر لاس خلاص و. د ژرندې پېټی، د ښار سودا، د حيوانانو واښه او داسي نور اړه ومانده مي ټول په خره پوري تړلي ول. کله چې مي خر ورک شو، نو داسي مي لاس په خوله شو چې يوې خوا ته مي مخ نه ګرځېده. يوازي مي دا خواري نه وه چې خر مي ورک شو، بلکي پر خره باندي بار سودا هم ورسره ورکه شوه. نور نو ټولي لاري راباندي ودرېدې، يوازي يوه لار راپاته وه، هغه دا چې کتني والا (کوډګر) ته ورشم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ په سیمه کې یو تعویذګر، چې ملاتور نومېده، خورا مشهور و. د ملا تور برجوره کلا د انګوري باغونو په منځ کې ودانه شوې وه، چې د دروازې پر سر یې د غره د پسه یوه جوړه ښکرونه نصب شوي ول. د کلا مخ ته به هره ورځ ګڼ شمېر خلک په نوبت کې ناست ول، چې له نژدې او لیرو سیمو څخه به راغلي ول. چا به ناروغان راوستلي او د چا به بیا یو دوست، یو حیوان او یا کوم شی ورک شوی و.

خلکو ویل چې یوه ورځ د ملاتور د نیکه، چې یو ډېر بزرګ سړی و، د غره د پسه غوښو ته هوا شوې وه. بیا د ده مبارک په کرامت یو د غره پسه په خپله د ده کور ته راغی. ده حلال کړ، چې دا دی اوس یې ښکرونه دلته نصب دي.

ملاتور یې ځکه باله، چې له رنګه داسي تک تور و، لکه د ایرو کباب. ملاتور نه ملا او نه هم پرهېزګاره و، خو خلکو بیا هم ښه سړی باله. ویل دا پخې غوښې دي، څه به نه په کښې وایو. دی چې خپله هر ډول دی، خو نیکه ګان یې ښه خلک تېر شوي دي، خامخا د هغوی لاس وربانـدي پـروت دی. د ده پـه بـاب ډول- ډول خبري کېدې، چا به ویل چې ښاپېرۍ لري، چا به ویل چې پېرۍ یې مسخر کړې دی او ځینو به بیا ویل چې نیکه ګان یې په خوب کې ټول حال ورته وایي. خو خپله ملاتور یوازي دا وروستۍ خبره منله او ویل به یې چې موږ په مړو کې زورور یو.

ملاتور تر شپېتو کالو اوښتی او خورا لویه کوړمه (کورنۍ) یې درلوده. ده اته ځوانان زامن درلودل، چې نه خپله ملاتور او نه زامنو یې تر دوو کمي ښځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

درلودې. دوی په دغو ښځو کې یوه هم په ولـور نـه وه غوښــتې، بلکــې خلکــو وربخښلې وې.

له خپل پلار څخه مې اورېدلي ول چې د ملاتور، نیکه پر یوه خره کډه راوړل او په دغه کلي کې یې ملایي ونیوله، خو اوس یې دومره ډېر جایداد درلود چــې د ده کړوسیانو هم نه شوای خلاصولای.

زه سهار په خره ورغلی وم، خو ایله غرمه نوبت راورسېد. ما هــم هغــه کــولنګي چرګ، چې په درور کې مې له ځانه سره وروړی و، خلیفه ته ورکړ او د ملاتور د ناستې خونې ته ورغلم. ملاتور تر سترې مشې وروسته اشاره راتــه وکــړه چــې کښېنه ! تر ما مخکې یو بل سړی، چې ساعت یې ورک شــوی و، هــم د ملاتــور څنګ ته ناست و. ملاتور یو څو دقیقې سر پر زنګنو کښېښود، بیا یې راپورته کړ او ویې ویل: ستا ساعت ورک شوی نه، بلکې یو چا درڅخه غلا کړی دی، خو ته غم مه کوه انشاء الله چې پیدا به شي. سړي جېب ته لاس کړ، چــې د شــکرانې پیسې راوباسي. ګوري چې هغه ورک شوی ساعت هم له پیسو سره یو ځای له جېب څخه راووت. په دې وخت کې د ســاعت خاونــد د ملاتــور پــه پښــو کــې ورپرېووت او ویې ویل: ستا قربان شم، بې شکه چې دخدای دوست یې، دا زمــا ساعت څنګه ژر پیدا شو، خامخا پېریانو راوړی دی. له دې سره سم په کوټه کې د خلکو زوږ جوړ شو او د ملاتور صفتونه پیل شول. په دې وخت کې ملاتور تــر خپلو خریلو برېتو لاندې وخندل او په فاتحانه ډول یې د مجلس یوه یوه ســړي ته وکتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه سړی چي رخصت شو، بیا زما نوبت راغی. ملاتور ته مي د خپل ورک شوي خره خبره یاده کړه. ملاتور سر پر زنګنو کښېښود او له ځان سره یې داسي څه ویل، چي زه نه په پوهېدم. یو څو دقیقې وروسته یې سر راپورته کړ او ویې ویل: ستا خر غلا شوی نه، بلکي ورک شوی دی، ته کور ته ولاړ شه انشاء الله پیدا به شي.

سبا ورځ په کور کي ناست یم، چي زموږ شین خر له باره سره کور ته راغی او برابر خپلي غوجلي ته ولاړ.

کله چي خره ته ورولاړ شوم، نو ګورم چي خر زما، خو بار یې د بل چا دی. ما یې لا بار نه و خلاص کړی، چي د کور دروازه وټکېده. دروازه چي مي خلاصه کړه، نو ګورم چي یو سړی په دروازه کي ولاړ او راته ویې ویل: وروره وبخښه زما خر ستاسي کره راغی.

ــ هو ! زموږ کره اوس یو خر راغی، خو هغه زموږ خپل خر دی، چي پرون ورک شوی و.

ــوروره دا خر زما دی او نن مي په ګنج کي رانیو.

ــته هم عجیبه خبري کوې، ټول کلی شاهدان دي، چي دا خر زما دی او یو کال کېږي چي راته ولاړ دی.

سړي یوه ترخه خندا وکړه، ږیره یې په موټ کي ونیوله او راته ویې ویل: وروره زه هم په دې لویه ږیره دروغ نه وایم، دا خر زما دی او نن مي په ګنج کي رانیو. بیا مي په ښار کي سودا رانیوله او پر بار مي کړه، خر مخکي، زه ورپسې او د کور خوا ته روان وو. کله چي دلته راورسېدو، نو خر ستاسي کور ته ننوت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر څو پوښتنو- ګروېږنو وروسته معلومه شوه، چې دې سړي خر له غلـه څخـه رانيولی و. اوس زه نه پوهېږم چې دا به د خره د قوي حـافظې بر کـت و، چــي د خپل کور لاره ورمعلومه وه او که به د ملاتور بزرګي وه، چــي زمــوږ شــين خــر بېرته پيدا شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپي څنګه مډالونه وګټل؟

د ارګ په دروازه کي یوه ډله خبریالان په دې نیامت ولاړ ول، چي په یوه مطبوعاتي غونډه کي برخه واخلي. په دې وخت کي یو عسکر له ارګ څخه راووت او دا یادښت یې پر دېوال ونښلاوه: "هغه بهرنی سپی، چي پخوا به یې خلک تالاشي کول، نن ناروغه او متخصص ډاکټر یې ویلي چي باید درې ورځې استراحت وکړي، نو له همدې امله نن مطبوعاتي کنفرانس نه شي جوړېدای".

رښتیا هم نن ورځ د سپیانو لپاره ډېره غمجنه ورځ ده، ځکه ښاروالۍ دوه ساعته مخکي کوڅه ډبو سپیانو ته په زهرو لړلي خواړه وراچولي دي او اوس له کوڅو او سړکونو څخه مړه سپیان راټولوي او په موټرونو کي یې له ښاره دباندي وړي.

یو زوړ سپین سپی، چي چارچشمه نومېږي او په یوه پښه نګښي، تر یوې مورۍ ارګ ته ورننوت. هلته یې ولیدل چي یوه سړي یو تور سپی په درې اربیزه ګاډۍ کي کښېنولی او شا و خوا په ارګ کي چکر ورکوي. په ګاډۍ کي ناست سپي داړي جینګي کړې، خپل ټټر ته یې اشاره وکړه او ویې ویل: زما نوم جنرال "جیټ براون" دی او د امریکا د متحده ایالاتو په پوځ کي د پولیسي سپیانو د یوولسمي ټولۍ قوماندان یم او دا زما معالج ډاکټر "مایکل" دی.

بیا چارچشمه په عاجزانه کړونچي سره ځان جیټ ته وروپېژانده او د ښاروالۍ د کمپاین خبره یې ورته وکړه. جیټ د زړه سوي په ډول پر چارچشمه بوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکيښ او بيا يې هغه خپل دفتر ته بوت. چارچشمه خپله لکۍ وښوروله او ويې ويل: من، من غوښه اخلم چي نن يو سپی داسي لوړ مقام لري. بيا جيټ هلتـه يوه بهرني سړي ته اشاره وکړه او ويې ويل چي دی "جېک" نومېږي او زمـوږ د ټولۍ اشپز دی، بيا يې "جېک" ته وويل چي مېلمه ته ډوډۍ راوړي. جېک هم سمدلاسه چارچشمه ته غوښه، بسکېټ او معدني اوبه راواخيستلې. چارچشمه د جيټ په دفتر کي د قيمتي مېز، څوکيو، غاليو، پردو، يخچال، ايرکنډېشـن او نورو قيمتي سامانونو په ليدو يوې او بلې خوا ته حيران- حيران کتـل. پـه دې وخت کي يې پر څو مېډالونو سترګي ولګېدې او ويې وپوښتل:

دا مېډالونه د چا دي؟

ــدا زما دي.

ــڅه شی ! ستا دي؟ دا لومړی وار دی چي د سپي د مېډال اورم !

ــپه پوځ کي مېډالونه معمولاً د سولي نه، بلکي د جګړې اتلانو ته ورکول کېږي او د جګړې له اتلانو څخه يو زه هم يم.

ــتا خو ماته وويل چي په ارګ کي د تالاشۍ دنده لرئ، د جګړې خبره خو مـو ونه کړه.

جيټ د غرور په ډول وغړېل او ويې ويل: لس کاله کېږي چي زه په پوځ کي کار کوم. لومړی ماموريت مي د ګوانټنامو په زندان کي و او هلته مي د تحقيـق پـه څانګه کي کار کاوه. هر چا چي به اقرار نه کاوه، انسانانو به يې لاسـونه او پښـې وروتړل، په سر به يې توره کڅوړه ورواغوستله او بيا به يې زه ورخوشي کړم چي ويې داړم. ما به هم تر هغو داړه چي يا يې اقرار کولای او يا مړ کېـدای. يـو ورځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي د يوه سړي په غاړه داسي کلکه خوله ورولګوله چي ځای پر ځای مړ شـو. د زندان چارواکو اوازه واچوله چي دې سړي په خپله ځان وژلی دی، خو ماته يې د دې قهرمانۍ په بدل کي دغه يو د سرو زرو مډال راکړ. دا چي له انسان سره په مبارزه کي قهرمان شوم، نو د لسو خروړو سپيانو په مشرۍ پـه عـراق کـي د "ابو غريب" زندان ته ولېږل شوم. هلته يوه ورځ د زندان چارواکو له يـوه بنـدي ځخه کالي وايستل، پښې او لاسونه يې وروتړل او بيـا يـې زه ورخوشـي کـړم. بندي چي مي هرڅومره وداړه، داسي کلک و، لکه ډبره، ګردسره يـې اقـرار نـه کاوه، خو کله چي مي يې په سر خوله ورولګوله او ومي غوښتل چي مـاغزه يـې وخورم، نو بندي سمدلاسه په ژړا پيل وکړ. قوماندان مي دغه نوی تاکتيک ډېر خوښ کړ او ماته يې زما د دې قهرمانۍ په بدل کي يو د سرو زرو مډال راکړ. دا چي هلته مي د ترهګرۍ ضد مبارزې کي لوړ نوم وګاټه، نو د لا نور خدمت لپاره يې افغانستان ته راولېږلم. دغه دوه مډالونه وينې؟ دا مي دلته ګټلـي دي؛ پـه افغانستان کي مي يوازي مډالونه نه، بلکي د جنرالۍ رتبه هم وګټله.

چارچشمه يو هډوکی په تکليف تر ستوني تېر کړ او ويې ويل: ښه اندېواله اوس دا راته ووايه چي ارګ ته ځنګه راغلې او دلته دي دنده څه ده؟ جيـټ برېتونـه پورته کړه اوويې ويل: زه چي کله افغانستان ته راغلم، نو لومړی ماموريت مي د کندهار او دوهم د بګرام په هوايي ډګر کي و. په دې دواړو ځـايونو کـي مـي د ګوانتانامو او ابو غريب په شان خپله دنده په ډېر برياليتوب سرته ورسوله، تر دې وروسته د افغانستان د اساسي قانون د لويي جرګې د څارني لپاره وړ وګڼل شوم چي دا په حقيقت کي زما لومړی سياسي ماموريت و. کله چي هلتـه هـم ښـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وځلېدم، نو بیا ارګ ته راوستل شوم. دلته زما دنده یوازې دا ده چې ارګ تــه د باروتو د راوړلو مخه ونیسم. که څه هم ارګ ته ډېر داسي خلک راځي چــي لــه لاسونو يي د تارياكو او انسان د وينو بوی ځي او دوی د دولت لوړپوړي چارواکي هم دي، خو زه دوی نه رسوا کوم. جيټ د ارګ عمومي دروازې ته وکتل او ويې ويل: په دې ارګ کي د واک پر سر ډېرو انسانانو يو د بل ويني تــوی کــړي دي، ډېرو نژدې خپلوانو يو د بل سترګي ړندې کــړي دي، ان دا چــي شــاګرد خپــل استاد وژلی دی. پر دې ارګ داسي انسانانو هم بريد کړی چي ډېر باور ورباندي شوی و او د ارګ د ساتني لپاره ګمارل شوي ول، خو له څه مهاله راهيسي چي په ارګ کي پر سپي اعتماد شوی، نو له نېکه مرغه هيڅ يــوه بــده پېښــه نــه ده شوې. تر دې وروسته جيټ د غرور په ډول په زوره- زوره وغپل او څــو واره پــه خپل دفتر کي سره راوګرځېده چي چارچشمه هم دغه ډول غپا ورسره بدرګــه کړه. چارچشمه د غوښي تر خوړلو وروسته پر شونډو ژبه تېره کړه او ويې ويــل: زما مهربانه ملګرې ! نه شي کېدای چي ماته هم دغــه ډول يــوه رســمي دنــده راپيداکړې؟ جيټ په خپله پسته څوکۍ کي وغځېد او ويې ويل: ولي نه ! ته هم زما په شان رسمي کار کولای شې، خو ستونزه دا ده چي ستا انګليسي ژبه نه ده زده. نن چي د چا انګليسي زده وي، بس هر څه يې زده دي، اســتعداد تــه يــې څوک نه ګوري. په افغانستان کي ګــڼ شمېر بهرنيان يوازي له دې املــه چــي بهرنيان دي، لوړ ډالري معاشونه لري. دا زما معالج ډاکټر "مايکل" وينــې ! دی يو عادي نرس دی، خو دلته د ډاکټر په نــوم راغلــی او پنځــه زره ډالــره معــاش اخلي. دا زما خدمتګار "جېک" بې سواده دی، خو درې زره ډالره معــاش لــري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل دا چي ته د افغانستان سپی يې، کـه چېـري خـارجي سـپی وای او يـا دي خارجي تابعيت درلودای، نو اوس به دي زما په شان ډېره لويه څوکۍ درلودای. لکه څنګه چي بهرنيان پر افغانانو باور نه کوي، دغسي يې پر سپيانو هم باور نـه کوي. دا دی وګوره په افغانستان کي ګـڼ شـمېر بهرنـي سـپي پـه امنيتـي او نظامي برخه کي کار کوي. حال دا چي که د افغانستان سپيانو تـه هـم روزنيـز ورکشاپونه جوړ شي، نو دغه ډول کارونه کولای شي. په دې وخت کي د جيـټ پام شو چي چارچشمه سر پر څپړو ايښی او سترګي يې لـه اوښـکو ډکـي دي. جيټ د چارچشمه سر پر خپل زنګانه کښېښود، اوښکي يې ورپاکي کړې او پـه مهربانۍ يې ورته وويل: ګرانه دوسته ! ته ناهيلی کېږه مه. زه په افغانستان کي د سپيانو راتلونکی ډېر روښانه وينم، ځکه ورځ په ورځ افغانان يو پر بل بې باوره کېږي، چي په نتيجه کي يې ګډوډي هم ورسره ډېرېږي؛ که چېري دغه حالت نور هم دوام ومومي، نو موږ ته به ډېر کارونه پيدا شي، چي اخر به د پوليسو پـه هره پوسته کي يوه يوه سپي ته اړتيا پيدا شي. د دې خبري يو ثبوت دا دی چي نن په افغانستان کي په زرګونو نظامي کدرونه بېکاره او بې سرنوشـته ګرځـي، خو زه او زما په شان نور سپيان ډېري ښې وظيفې او امتيازات لري. زه بـاورلرم چي يو وخت به په افغانستان کي يو سپی هم بېکاره پاتـه نـه شـي. جيـټ لـه خپلي څوکۍ څخه ولاړ شو، په کوټه کي يې شا وخوا وکتل او وه يې ويـل: نـن هغه وخت نه دی چي د يو بد او ټيټ انسان تشبه دي له سپي سره وشي، نن په لوېديځو هېوادونو کي خلک له حيوان، په تېره بيا سپي سره يوځای اوسـېدل، يو ځای ډوډۍ خوړل، مينه کول او ان دا چي واده کول، نوی تمدن بولي. جيټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خپله کوټه کې پر دېوال د یوې ښکلې نجلۍ عکس ته اشاره وکړه او ویې ویل: دا وینې؟ دا زما اندېواله (Girl friend) ده، چې ”جولیا“ نومېږي. دا یوه ملیونره ده چې په امریکا کې اوسېږي او د حیواناتو د حقوقو د سازمان مشره هم ده. پر ما ډېره ګرانه ده او زه هم پر دې ډېر ګران یم، ماته دغه وظیفه هم دې راپیدا کړې او وصیت یې کړی چې تر مړینې وروسته به یې ټوله پانګه زما وي او بله خو لا دا چې شپږ میاشتې وروسته چې زما رخصتي ده، زما سره واده کوي.

تر دې وروسته جیټ د مهربانۍ په ډول خپله خپره د چارچشمه په غاړه کې ورواچوله او ورته ویې ویل: ګرانه ملګرې ! ما د افغانستان په اړه ډېرې خبرنې کړې، خوپه دې باب مې تر اوسه د سپي له خولې څه نه دي اورېدلي، نو که ته لومړی د ځان او بیا د افغانستان د تېرو څو کلونو په باب لنډ معلومات راکړې، ډېر به خوښ شم. چارچشمه سر له ځپرو څخه راپورته کړ، غوږونه یې شک-شک ونیول او ویې ویل:

زما خاوند د کمونیستانو د حکومت په وروستیو وختونو کې د حکومتي ملېشو قوماندان و چې ”یُلداش“ نومېده. نوموړي زه او زما ورور ”خاکي“ له لومړۍ ورځې څخه د جنګ لپاره لوی او وروزلو. یوه ورځ خاکي د سپیانو جنګولو (سګوانۍ) په میدان کې د یو غښتلي سپي له لاسه مات شو. یلداش ته درد ورغی او زما ورور یې په هغه میدان کې په میکاروف تفنګچه وویشت او مړ یې کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې په کابل کې د مجاهدینو حکومت جوړ شو، نو زما خاوند د ملي اردو جنرال شو. څو ورځې لا نه وې تېرې شوې چې د جهادي تنظیمونو تر منځ جګړې پیل شوې او ګام پر ګام پاټکونه جوړ شول. نور یې څه کوې، ترخه او پاچا و، چې جنرال یلداش هم یو پاټک جوړ کړ. د ده ایله جاریانو به هره ورځ په لسګونوخلک بندیانول، د چا په سر کې به یې مېخونه ورټکوهل او څوک به یې په مړیني نڅول. یوه شپه یې یو سړی، چې پښې او لاسونه یې ورتړلي ول، ماته راواچاوه، ما یې لومړی پزه او غوږونه وخوړل او بیا مي یې نس ورڅیري کړ. په دې وخت کې زما خاوند داسي په خوند- خوند راته کتل، لکه د ده چې هم د انسان د غوښو خوراک ته هوا شوې وي. زما په ژوند کې تر ټولو ښه خاطره هم دغه ده، چې د انسان غوښې مي وخوړې او هغه هم داسي یو انسان، چې خپله انسان په خوله کې راکړ. په دې ورځو کې په افغانستان کې د انسانانوتر منځ جګړه داسي توده وه چې د سپیانو جنګول یې ګردسره له یاده وتلي ول. یوه ورځ مخالفي جنګي ډلي یوه قوماندان، چې طلاخان نومېده، زموږ سیمه ونیوله او زه په یوه زېرخانه کې په موږي پوري تړلی پاته شوم. طلاخان زما په لیدو خورا خوشاله شو. تر یو څه وخت وروسته د طلاخان یو ملګری "جبار" زما انډیوال شو، د وخت په تېرېدو سره جبار ته سړیتوب بد وایسېده او سوکه-سوکه یې د سپیانو پېښې پیل کړې. لومړی یې خپل وېښتان د سپي په ډول ببر پرېښوول، بیا یې د سپي په شان غپل زده کړل او تر دې وروسته یې د سپي په ډول داړل او د غوښو خوړل هم زده کړل چې بیا به ما او ده په ګډه د انسانانو غوښې خوړلې. بیا یو داسي وخت هم راغی چې جبار په ښکاره له سړیتوبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

واوښت او د سپيتاني اعلان يې وکړ. په دې وخت کې جيټ له ډېري خوشـاليه له خپله ځايه ټوپ وهل، چارچشمه يې په غېږ کې ونيو او ويې ويـل: نـو جبـار اوس چېري دی؟

ــهغه د طالبانو د رژيم تر ړنګېدو وروسته حکومت ونيو او اعدام يې کړ.

ــاوف ! نو ولي يې اعدام کړ؟

ــهغه د خپلي سياسي مفکورې له امله اعدام شو.

ــڅه شی ! د سياسي مفکورې له امله؟

ــهو ! ځکه جبار د هغه سياسي ګوند غړی و، چــي اوس د امريکايـانو پــه تـور ليسټ کې شامل دی.

که څه هم دولت ظاهراًجبار ته د سلو نفرو وژل پلمه کړل، خو په حقيقت کې يې هغه د خپلي سياسي مفکورې له امله اعدام کـړ، ځکـه پـه افغانســتان کــې داسي ډېر کسان شته چي په زرګونو افغانان يې وژلي دي. دغه کسان نه يوازي دا چي چا حساب کتاب ورسره ونه کړ، بلکي اوس هم سرې سترګي ګرځي او د دولت په لوړو پوستونو کې هم کار کوي.

جيټ خپړي سره وموښلې او ويې ويل: که زه هغه مهال په افغانستان کې وای، نو هيڅکله به جبار نه وای اعدام شوی. ياره دې طالبانو خو ډېـر لـوی خيانـت کړی دی چي په کابل کې يې دغسي يو طلايي حکومت ړنګ کړ، که نه نو اوس به مو د خپل انسـان الاصـله ســپي پــه مرســته ډېـر ملګـري پيـدا کـړي وای.

چارچشمه د ډاډ په ډول د جيټ پر اوږه خپړه کښېښووله او ويې ويـل: يــو بــل زېری به هم درباندي وکړم، هغه دا چي د کمونيستانو په دوره کې هم دوه نفره

(c) ketabton.com: The Digital Library

له سړیتوبه اوښتي او په ډېر ویاړ یې سپیتانه منلې وه. جیټ له ډېري خوشالیه ټوپونه ووهل او چارچشمه ته یې وویل چې هله ژر راته ووایه چې دا څوک ول؟ چارچشمه وویل: کله چې د کمونیستانو په لومړیو وختونو کي انجنیر ظریف د کندهار والي و، نو د سپیو په نوم یې دوه نفره ساتلي ول، چې د اقــرار اخیســتلو لپاره به یې بندیانو ته ورخوشي کول او هغوی به هم بندیان داسي کلک وداړل چې اصلي سپیان به ورته هېښ پاتې شول. جیټ وپوښتل: هغه دوه نفره اوس چیري دي؟ چارچشمه وویل: نه یم خبر چې هغوی به اوس چېري وي؟ تر دې وروسته چارچشمه د جیټ غوږ تــه خولــه ورنــژدې کــړه او ویــې ویــل: ګرانــه ملګرې ! ما خو تاته مخکي وویل چې زه په ډېر بد حالت کي ارګ ته راغلی یم، اوس دا راته ووایه چې باید څه وکړو؟ جیټ د خندا په ډول خولــه ویــړه کــړه او ویې ویل: ګرانه دوسته ! ته زړه مه اچوه، زما سره طرحه شــته. لــومړی خــو دا چې ته باید انګلیسي ژبه زده کړې. چارچشمه د حیرانتیا په ډول غوږونه شک- شک ونیول او ویې وپوښتل: څه شی ! انګلیسي ژبه زده کړم؟ ما خو نه څوک د انګلیسي ژبې په کورس کي شاملوي او نه د فیس وس لرم. جیټ چارچشمه په غېږ کي ونیو او ورته ویې ویل: ولي وارخطا یې ګرانه، زه خو لا ژوندی یم. زه به انګلیسي درزده کړم. هره شپه ارګ ته راځه، زما سره بــه ډوډۍ هــم خــورې او انګلیسي به هم درته ښیم، په دریو څلورو میاشتو کي یې زده کولای شې. څلور میاشتې وروسته زما انډیواله "جولیا" کابل ته راځي، زه به دي ورته معرفي کړم او هغه به دي له ځانه سره امریکا ته بوزي. هلته به یو ورکشاپ ووایې، تــر هغــه وروسته به جولیا بهرنی تابعیت درته واخلي او بیا به په امریکایي ځواکونــو کــي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېر ته افغانسان ته راشي. بيا دي نو خولۍ په غوړو كي ده، زما په شان به ډېر ښه پوستې ولرې، داړي خو به دي ښه تېرې وي كنه؟

چارچشمه داړي سپيني كړې او ويې ويل:

ــهو ! داسي تېرې دي چي اوښ هم په خيرلاى شم.

ــڅه شى ! اوښ؟ ياني ته غواړې چي يو حيوان خيري كړې؟

ــنه دغسي يوه خبره مي وكړه، ما ويل كه اړتيا پيدا شي، نو اوښ هـم ځيـرلاى شم. جيټ وويل:

ــهيڅ اړتيا نه پيدا كيږي، ځكه چي موږ انساني پوځيان يو او انسان، نه يوازي دا چي ټولي جګړې يې له انسان سره دي، بلكي خپلي ټولي لويي سلاوي يې هـم د انسان لپاره جوړي كړي دي، خو په هر صورت؛ ستا مسؤليت يـوازي پـه دې سره پاى ته نه رسيږي چي ته يو عسكري صاحب منصب شې، ته بايد لومړى په كابل او بيا په نورو ولايتونو كي د انګليسي ژبې كورسونه جوړ كړې چي لـه دې لاري د افغانستان سپيانو ته كارونه پيدا شي.

چارچشمه په انديښنه وويل: نو د افغانستان اردو خو ډېر كوچنى دى، ايـا ټولـو سپيانو ته به كار په كښي پيدا شي؟ جيټ وخندل او ويې ويل: ستا خبره سـمه ده، خو ما په دې باب هم فكر كړى دى. تاته خو معلومه ده چي په نړۍ كـي د چرګانو والګى ورځ په ورځ مخ پر ډېرېدو دى او په افغانستان كي يې هـم نښـي نښاني ليدل شوي دي او ځيني سپي او ګيدړي دغه ناروغه چرګان خوري، چي په دې ډول د افغانستان د سپيانو روغتيا ته يوجدي خطـر متوجـه دى. زه بـه دغه موضوع زما له انډيوالي "جوليا" سـره شـريكه كـړم. هغـه كـولاى شـي د

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانسان د عامي روغتيا وزارت په چوکاټ کي د چرګـانو د والګـي د مخنيـوي لپاره يو پروګرام جوړ کړي. دا پروګرام به د سپيانو لپاره د چرګانو د والګي په اړه د عمومي خبرتيا ورکشاپونه وي چي ټول استادان به يـې سـپيان وي. زه فکـر کوم چي د دې پروژې په عملي کولو سره به د افغانسـتان د عـامي روغتيـا پـه وزارت کي ډېرو سپيانو ته کارونه پيدا شي. دا خو د افغانستان د سپيانو خبـري وې. خو زماسره په نړيواله کچه هم د سپيانو د ژوند په اړه يو جامع پلان شـته. موږ بايد د نړۍ د ټولو سپيانو د خپلـواکۍ، بقـا، هوسـايني او نېکمرغـۍ لپـاره مبارزه وکړو. همدا اوس په ايران کي د سپيانو لپاره يو زندان جـوړ شـوی دی. موږ بايد د دې زندان د له منځه وړلو لپاره د ژوند تـر وروسـتۍ سـلګۍ پـوري خپلي مبارزې ته دوام ورکړو. زه باور لرم، چي موږ بـه پـه دې لار کـي خامخـا بريالي کېږو. د ايران دولت بايد پوه شي چي دوی سپي په زنـدان کـي اچـولي دي. سپي خدای پاک هم دوزخ ته نه اچوي، نو د ايران دولت څه حق لري چي د سپيانو لپاره زندان جوړوي؟ دا خو انسانان نه دي چي پـه ګوانټنـامو کـي بـه بنديان وي او له هر ډول انساني قانون پرته به شکنجه کېږي او هيڅوک به يـې نه پوښتنه کوي او نه د چا زور په رسېږي. امريکايان خو دا هم وايي چـي اصـلاً داسي انساني قانون نشته، چي د دې خلکو د حقوقو دفاع وکړي. زه امريکايـانو ته دا حق ورکوم، چي انسانان د ګوانټنامو پـه زنـدان کـي د سـپيانو پـه شـان وساتي، ځکه انسان پوه شه او قانون يې، خو زه به انسان، پـه تېـره بيـا د ايـران دولت ته هيڅکله دا حق ورنه کړم، چي د ګوانټنامو د زندانيانو پـه شـان سـپي بنديان کړي. د نړۍ سپي نه يـوازي دا چـي بايـد خپلـواک، هوسـا، باوقـاره او

(c) ketabton.com: The Digital Library

نېکمرغه ژوند ولري، باید تر مړیني وروسته هم په ډېر درناوي خاورو ته وسپارل شي او جلا هدیره ولري. له نېکه مرغه چې اوس هم په نړۍ کې د سپیانو هدیرې موجودي دي، چې همدا اوس د نړۍ د سپیانو تر ټولو لویه هدیره په روسیه کي ده، چې څلوېښت زره سپي په کښې ښخ شوي دي. تر دې وروسته باید د نړۍ ټول سپي تر مړیني وروسته په ډېر درناوي خاورو ته وسپارل شي، نه دا چې د افغانستان غوندي په ډله ییز ډول ژوندي ښخ او یا تر ډله ییزي وژني وروسته په یوه قبر کي واچول شي. موږ باید د انسانانو غوندي له خپلو همجنسو او عزیزانو سره دومره لوی ظلم ونه کړو، چې د سپیتاني تاریخ په وشرمېږي.

چارچشمه چې تر دې وخته یې په خورا دقت د جیټ خبرو ته غوږ ایښی و او له ډېري خوشالیه یې پر مخ اوښکي رابهېدلې، ناڅاپه له یوه لوی غپ سره ټوپ کړه او د جیټ په غاړه کي یې د مخ دوې پښې وروا چولې او ورته ویې ویل: ګرانه دوسته ! ته واقعاً چې د نړۍ د سپیانو لپاره ستر ارمانونه او ښه نیت لرې، زه به د مرګ تر اخري شېبې پوري په دې مبارزه کي ستا تر څنګ ولاړ یم او زه باور لرم چي موږ به خامخا یوه ورځ بریالي کېږو.

ګرانه ملګریه ! راشه چي په دې ویاړ نن شپه تر سهاره په زوره- زوره وانګولو او په دې ډول انسانانو ته دا وښیو چي وګورئ ! دوه سپیان له سیمه ییز، قومي، رنګ، نژاد او داسي نورو توپیرونو سره- سره د نړۍ د ټولوسپیانو د خپلواکۍ، نېکمرغۍ او سرلوړۍ په نیامت سره یو موټي شول. تر دې وروسته جیټ او چارچشمه تر سهاره په زوره- زوره وانګولل او په ارګ کي یې هري خوا ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

منډې ووهلې، خو دوی نه چا ولیدل او نه یې د دوی انګـولاوي واوریـدې، لکـه چي د افغانستان واکمنو ته کوم مظلوم پښتون دا ښېرا کړې وي چې: ”پر مېنه دي تور سپی وانګوله“.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سوغات غوټه★

دا مي لومړی ځل و چي پاکستان ته تلم او هغه هم د کراچۍ غوندي لوی ښار ته. کله چي له کوره روانېدم، نو مېرمني مي په بکس کي د کاليو تر څنګ يوه بله کوچنۍ غوټه هم راکښېښوووله او راته ويې ويل چي دا غوټه به په کراچۍ کي زما خور ته ورکړې. کله چي د موټرو تمځای ته راغلم، نو کلينر زما بکس د موټر پر سر وتاړه او زه په موټر کي دننه کښېناستم. په کراچۍ کي د خوښيني د کور پته راسره وه او هلته مي نور خپلوان هم درلودل، خو زما لويه ستونزه دا وه چي په اردو ژبه نه پوهېدم.

کله چي موټر کراچۍ ته نژدې شو، نو دغه مهال زه خوب وړی وم. ښځګ ته ناست يوه سړي وښورولم او ويې ويل چي ورشه پوليسان دي غواړي، وايي بکس دي راخلاص کړه، تالاشي کوي يې. د پوليسو دغه پوسته (حب چوکۍ) نومېده چي خورا سخته تلاشي يې کوله. تر څو چي زه له موټر ښځه راکښته کېدم، نو څو تنه پوليسان لکه سېرليان د موټر سر ته ورختلي دي، د سپرليو غوټي او بکسونه يوې او بلې خوا ته سره اړوي. دا لا بلا ورپسې، يوه پوليس د ناځوانه زوی زما بکس خلاص کړی او يو ډول سپين پوډر په لاس کي سره موښي. ما اورېدلي ول چي پاکستاني پوليس د خلکو په جېبونو کي چرس، ترياک، يا پوډر وراچوي، بيا يې په دې تور نيسي او پيسې ځني اخلي. اوس چي

★دې طنز د افغانستان د اطلاعاتو او فرهنګ وزارت له خوا په ۱۳۸۳ل کال کي جايزه ګټلې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي دغه پوډر وليدل، نو خدای شته چي تراه مي وشوه او له ډېري وېري مـي د بدن وېښتان جګ- جګ ودرېدل. ما ويل ياره لکه چي په بلا واوښتې.
پوليسانو هم ډېر بد- بد راته کتل او داسي يې ښوول چي په لاس خو راغلې. په لومړي سر کي زما په زړه کي هم اندېښنه وه، چي دغه سپين پوډر به هيرويين وي، خو کله چي ورنژدې شوم او هغه مي په ګوتو کي سره وموښل، نو پوه شوم چي د ښځو د مخ سفېده ده. پوليسو ته چي مـي هرڅـومره سـفېده- سـفېده وويل، هغوی زما په خبره پوه نه شول. بيا مي وويل چي پـوډر- پـوډر. صـاحبه مهربانه د پوډرو ويل به څه و چي يو اور مي ځان ته ولټاوه. د پوليسو يو ډلګـی مشر، چي خېټه يې يو فټ مخ ته وتلې وه او تور مخ يې داسي برېښـېده، لکـه د سبزيجاتو يو دوکاندار چي پر تور بانجڼ غـوړ لاس راتېر کـړي، سمدلاسـه يـې کوتک ته لاس کړ، سترګي يې راباندي راغټي کړې او ويـې ويـل: "اچهـا پـوډر هې !". ياره که رښتيا ووايم، نو په دې وخت کي لاره او ګودر راڅخه ورک شـو، حيران وم چي اوس دا د ظالم زوی پوليس ښنګه پوه کړم؟ اخر مجبور شوم، يو څه سفېده مي په خپل مخ پوري وموښله او پوليسو تـه مـي پـه اردو ژبـه ايلـه دومره وويل: "لېډيز کېليې !". پوليسو چي راته وکتل، نو نابېره ټول پـه خنـدا شول او ويې ويل: "اچها ټهيک هې". دا چي موټر راڅخه ته، نو مـا هـم دومـره وخت پيدا نه کړ چي له مخ څخه سفېده پاکه کړم. غوټه مي ژر- ژر سـره ټولـه کړه او موټر ته وختم. د موټر سپرليو چي راته وکتل، نو ټـول پـه خنـدا شـول. هغوی داسي ګومان کاوه چي ګواکي زه پوليسو په دې رنګ ولړلم، ويل کاکـا !

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا يې څه درباندي وکړل؟ ما ويل بس نــو څــوک چــي نالیــدلی ســوغات وړي، دغسي به ورپېښېږي.
کله چي مي په هنداره کي خپل مخ وکوت، نو پر توربخن مخ او توري ږیري مي سفېدې یوه داسي منظره جوړه کړې وه چي له نورو خلکو سره زه هم په خنــدا شوم. ما کلک هوډ وکړ چي تر څو مي خپلي ګراني خوښيني ته سفېده نــه وي وررسولې، ولاکه له مخ څخه سفېده پاکه کړم. ما او د موټر سپرليو تر هغــو پــه ګډه خندل چي له موټره کښته کېـدلو. کلــه چــي مــي د خوښــيني د کــور ور وروټکاوه، نو زما د خوښيني کوچنۍ لور راووتله. کله چي يې ماتــه وکتــل، نــو بېرته په منډه کور ته ولاړه. يوه شېبه وروسته زمــا خوښــينه د دروازې شــا تــه راغله او ويې ويل: وروره ته څوک يې او څوک دي په کار دی؟ ما ويل ته ما نــه پېژنې؟ زه ستا اخښی حاجي فريد يم. خوښيني چي مي دا خبره واورېـده، نــو ويې ويل: وی چي حاجي فريد يې، نو دا مخ دي په څه شي لړلی دی؟ ما وويل دا خو ځکه چي تاته مي سفېده راوړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سرکار غاتري*

دا لومړی ځل و چې محبس ته په دریشیو کي خلک راوستل شول او سیاسي بندیان یې بلل. دوی له بنو څخه پوه، مهذب او د پاخه عمر خاوندان ښکارېدل. یوازي دریشۍ نه، بلکي د خبرو لهجه، ناسته، ولاړه او نور کړه- وړه یې هم ګردسره نابلده ول. تر دې مهاله چې ډېرو خلکو لا د سیاست نوم هم نه و اورېدلی، د سیاسي بندیانو خبره ربښتیا هم چې ډېره نوې وه.

محبس خورا لوی و، خو په ډېر لږ وخت کي د سیاسي بندیانو خبره، د هر بندي غوږ ته ورسېده او په ډلو- ډلو بندیان، د دغو نویو بندیانو پر شا و خوا راټول شول او ټولو داسي په ځیر- ځیر ورته کتل، ته چې وایې دغه خلک د ځمکي له کرې نه، بلکي له بل ستوري څخه راغلي دي. یوه شېبه وروسته یوه بندي ډېر سوکه وپوښتل: تاسي څوک یاست؟

یوه سیاسي بندي ځواب ورکړ: موږ سیاسي بندیان یو.

د بندیانو د زړه غوټه بیا هم خلاصه نه شوه، د پخوا په ډول د سیاسي بندیانو په ټکي ونه پوهېدل او په ډېري حیرانتیا یې دغه کلمه په خپلو منځو کي سره تکرار کړه: سیاسي بندیان ! سیاسي بندیان !... سیاسي بندیان یې بیا څنګه وي؟

---

*غاتر: قاطر، کچر

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه بندي وویل: له دریشیو څخه خو ټول د سرکار خلک معلـومېږي، سیاسـي بندیان به نو همدغه سرکاري بندیانو ته وایي.

بندیان څو شېبې په خپلو منځو کي سره وبوښېدل او د سیاسي بندیانو په اړه یې یو له بل څخه پوښتني او ګروېږني کولې، خو کله چي د دې ټکي پـه مانـا ونـه پوهېدل، نو یوه بندي بیا لږ په زوره وپوښتل:

موږ په سیاسي بندیانو منديانو نه پوهېږو، داسي راته ووایاست چي په څـه تـور یې نیولي یاست؟

ـبس انډیواله پوښتنه مه کوه، موږ ته خورا بده راپېښه ده.

ـرشوت مو خوړلی دی؟

ـنه بابا رشوت خوړل خو د زوی زېری دی.

ـله سرکار څخه مو کوم شی غلا کړی دی؟

ـنه، تر غلا مو هم دوسیه درنه ده.

ـدوسیه مو څنګه درنه ده، مړی خو به مو هم نه وي کړی؟

ـیاره چي نه مو پرېږدئ، اوس به یې نو درتـه ووایـو. خبـره دا ده چـي مـوږ د سرکار له کوره بدي کړې ده. ټولو بندیانو په حیرانتیا په یوه پلا وویل: د سرکار بدي ! د سرکار له کوره مو څنګه بدي وکړه؟ یوه سیاسي بندي وویل: بس نـور مه پسي ګرځئ.

د بندیانو خپلمنځي تبصرو یو زوږ جوږ کړ. یوه بندي د زړه سـوي پـه ډول پـه خوله چیک- چیک وکړ، سر یې هم ورسره وښوراوه او څنګ ته ناست یوه بندي ته یې سوکه وویل: موږ او تاسي خو ښه یو، دا بېچاره ګان وګوره چي د سـرکار

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدي ورپه غاړه ده، هغه د پښتو يو متل دی چي وايي: "سرتوره ! بدي دي وکړه له لويه کوره". تر دې بدۍ چي دوی سرونه باسي، هغه د چا خبره: "توري هيلۍ به سپيني شي".

بنديانو چي به هرڅومره په خپلو منځو کي تبصرې سره کولې، نو هغومره به يې په دې باب تلوسه او د پلټني تنده ډېرېده، چي له سرکار سره به يې څنګه بدي لوېدلې وي؟ يوه شپه وروسته بيا يوه بندي وپوښتل: ښه نو له سرکار سره مو پر څه شي بدي ولوېده؟

له سياسي بنديانو څخه يوه تن خپل يوه ملګري ته اشاره وکړه او ويې ويل: دغه زموږ مشر دي خدای خوار کړي، ټوله د ده له لاسه چي په دې بلا يې اخته کړلو، کنه اوس به په خپل کور کي خوښ او خوشاله ناست وای. يوه ورځ پر لاري د سرکار غاتري تېرېدې، ده ويل راځئ چي سات مو درتېر کړم. يو ځای ورته پټ شولو، کله چي غاتري رانژدې شوې، موږ ټولو په يوه پلا ناره کړه چي اوخ ! غاترو تور واخيست او يوې او بلي خوا ته وتښتېدې. کله چي سرکار په دې کار خبر شو، ويل ښه تاسي اوس دومره زړور شوي ياست، چي د سرکار غاتري توروئ. په دې سره غرمه کي ټول خلک ويده دي او تاسي ويښ ياست، نن تاسي دا کار وکړ، سبا بل څوک دا جرئت کوي او د سرکار غاتري توروي. يوه بله خبره يې هم راته وکړه چي تاسي ويښ زلميان ياست. هغه و چي ويې نيولو او دا دی اوس ستاسي سره بنديان يو.

د دې خبرو په اورېدو سره يوه بندي د زړه سوي په ډول وويل: بدبختانو ! تاسي د سرکار له غاترو څه غوښتل؟ وايي بازي، بازي، به ريش بابا بازي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل بندي وويل: تاسي چي د زمري په لم لوبي کوئ، اوس نو دلته کښېنئ، کـه ټول عمر مو دلته تېر شو، نو هم يې زړه ته واچوئ.
يوه بل بندي خپل ځنګ ته ناست ملګري ته سوکه وويل: دا نو د قسمت خبري دي، ته ښه فکر وکړه، د سرکار غاتري چيري او دوی چيري ول، بيا يې نو ځنګه په زړه کي وروګرځېدل چي راځئ د سرکار غاتري وترهوو. بس نو په دغه کـار کي به يې خير و، تا نه دي اورېدلي چي وايي: "خدای خپل دوست ځوروي".

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایساف برګر

شپږ میاشتي کېدې چي په کابل کي مي رسټورانټ جوړ کړی و. په دې شپږو میاشتو کي مي ولاکه یوه هم دوې شوي وي. د برېښنا، ټیلیفون او اوبو محصول، د تعمیر کرایه، د اشپزانو او شاګردانو معاشونه او نور لګښتونه مي ټول له خپله جېبه ورکول، ان دا چي پوروړی هم شوم. نور به نو څه درته ووایم، بس کور مي پر چرګه بار شو.

زه چي څه مهال په امریکا کي وم، نو له شا وخوا دوستانو به مي اورېدل، چي له افغانستان سره اوز (دومره) ملیارډه ډالره بهرنۍ مرسته وشوه، افغانستان ته اوز کډوال راستانه شول، دا وشول او هغه وشول، بس هر څه جوړ شول. اوس په افغانستان کي تر لوېدیځو هېوادونو هم ښه کارونه پیدا کېږي، زده کړې، مسلک او تجربې ته چندان اړتیا نشته، هري خوا ته ډالر اوار دي، بس پټو ورته اوار کړه او راټولوه یې، په تېره بیا د کابل ښار خو اوس بېخي له اروپا سره برابر دی. دا به مي هم اورېدل چي پلانی افغانستان ته ولاړ، اوس یې خولۍ په غوړو کي ده، خورا کار یې جوړ دی. لنډه دا چي له هر چا سره به دې د افغانستان په باب خبره کوله، نو هغه د چا خبره پر ګوتو به یې کشمیر درته جوړ کړ.

یوه ورځ داسي راغله، چي ما هم د دغو ډالرو په راټولولو پسي پایڅې رابډوهلې او نېغ کابل ته راغلم. دلته چي مي شا وخوا وکتل، نو په کابل کي یو څو نوي جوړ شوي کورونه، هوټلونه او ګیسټ هاوسونه (مېلمستونونه) هغه څه ول،

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي د سړي يو څه سترګه په ډکېده. بس ما هم توکل پر خدای ياد کړ او هغـه يو ځو خوش مړي (پيسې) چي مي په خپله غوټکۍ کي لـه ځـان سـره راوړي وې، د کابل په ښار کي يو رسټورانټ په جوړ کړ. د رسټورانټ چندان خوند نه و، ټوله ورځ به مي له بېکاريه مچان شړل او يو په بل پسي به مي اررمـۍ کنبـلې. کله چي به مي زړه ډېر تنګ شو، نو په کابل کي به زما بهرني انډيوال (مايکـل) ته ورغلم او د زړه خواله به مي ورسره کوله. مايکل مي د امريکا له وختو انډيوال و، ما هلته په يوه هوټل کي چرګان پاکول او مايکل د چرګانو په يـوه فـارم کـي مزدور و او موږ ته به يې چرګان راوړل، خو اوس د افغانستان په يوه وزارت کـي مشاور و چي لس زره ډالره معاش يې درلود.

يوه ورځ مايکل راته وويل: " که ما درسره شريک کړې، نـو زه دا رسـټورانټ پـر خپلو پښو درولای شم. خو شرط يې دا دی چي زه هر څه درتـه وايـم، تـه بـه هغسي کوې. زه چي سېل اخيستی وم او ځګ ته مي لاس اچاوه، له خدايه مي دغسي ورځ غوښته. سمدلاسه مي دغه خبره ورسره ومنله. ټولـو ټلوېزيونونـو، راډيوګانو او ورځپاڼو ته مو اعلانونه ورکړل چي (افغان رسټورانټ) د خرخ لپـاره داوطلبۍ ته وړاندي کېږي. که څه هم تر يوې اوونۍ پـوري زمـوږ سـره هيڅـا اړيکه ونه نيوله، خو موږ بل ځل داسي يو اعـلان خپـورکړ: " افغـان رسـټورانټ يوې خارجي کمپنۍ رانيوه چي تر دې وروسته به يې نوم (ايساف برګـر) وي او په عصري ډول به جوړ يږي.

په لومړي ګام کي مو د رسټورانټ بنې او ډيکور بشن واړاوه. يوه لويـه ډيجيټـل لوحه مو ورجوړه او ايساف برګر مو پر وليکه. د استاد بهـزاد او نـورو ختيځوالـو

(c) ketabton.com: The Digital Library

استادانو د نقاشۍ تابلوګاني او انځورونه مو ليري او پر ځـای مـو يــې د هنـدي فلمي ستورو، مېرمني ډيانا او مايکل جکسن انځورونه وځـړول. انځورونـه ښـه غټ او ځيني يې نيم لغړ ول، چي ډېر ژر يې د سړي پام ځانته رااړاوه. پغمان ته ولاړو، يو ترکاڼ مو هم له ځان سره بوت. هلته مو د نر توت څو ونــي رانيــولې او تنې مو يې داسي اره کړې، چــي د ډوډۍ خوړلـو لپـاره د ګرديـو مېزونـو کـار ورکړي. پر هر مېز مو يوه يوه شمع ولګوله. د رسټورانټ هغه برخه مو له منځـه يووړه، چي هلته به ښځو جلا ډوډۍ خوړله. ټلوېزيون مو پر(V) چينل برابر کړ. د رسټورانټ دباندي مو هم دوه لوډسپېکرونه ولګول چي لارويان يې هم اوازونـه واوري. د هوټل په منځ کي مو د اوبو يوحوض ګوټې جوړ کړ او په منځ کـي مـو يې د مېرمني ډيانا مجسمه جوړه کړه چي ټوله لڅه، خو لاندينۍ ډېره برخه يې په اوبو کي پټه وه. څنګ ته مو يې پر يوه لوحه په فارسي او انګرېزي ژبو د هغې ژوندليک وليکه.

کله چي مو رسټورانټ پرانيست، نو مايکل راته وويل چي ته خلک څاره چــي د رسټورانټ په باب څه وايي؟

لومړۍ ورځ مي دوه ځوانان وليدل چي نوي کاوبای پتلونونه يــې اغوسـتي او د رسټورانټ مخ ته ودرېدل. يوه هغه بل ته وويل: به بـه ! چــی يـک رسـتورانت خارجی است، اينجا چی چيزها خواهد بود، کاشکی پيسه می داشتيم که اينجا غذای خارجی می خورديم. يوه يې د رسټورانټ د موسـيقۍ سـره سـر او اوړې وښورولې او روان شول. تر دې وروسته رسټورانټ ته د خلکو راتـګ پيـل شـو، هرڅوک چي به راته، نو لومړی به مجسمې او پر دېوالونو ځړول شويو انځورونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ودرېد او بیا به پر څوکۍ کښېناست. یوه نجلۍ، چي تنګ پتلون یې اغوستی او ویښتان یې ژیړ رنګ کړي ول، له یوه ځوان سره رستورانټ ته راغله. لـومړی یې ما او بیا یې د رستورانټ شاګردانو ته وکتل، د خپل ملګري غوږ ته یې خوله ورنږدې کړه او په تریو تندي یې وویل: "ای چه قسم رستورانت خارجی است؟ او مرد که ره سیل کو که سر پارچال ششته، شاګردایشه سیل کو، ای خو کلش افغانهای ما و شماست". له دې خبري سره د دواړو تندي تریو او له رســتورانټ څخه ووتل.

د شپې یوولس بجې وې، مایکل راغی او په خندا یې راتــه وویــل چــي نــن ورځ ښنګه تېره شوه؟ ما د ټولي ورځي کیسه ورته وکړه، خو کله چــي مــي د هغــي نجلۍ او هلک خبره ورته یاده کړه، نو مایکل لاندینۍ شونډه تر غاښونو لانـدي کړه او م م م... یې وویل. له دې سره سم یې دواړه لاسونه د پتلانه پــه جېبونـو کي ننه ایستل او د رستورانټ تر پایه په کوچنیـو قـدمونو ولاړ او بېرتــه راغــی. داسي ښکارېده، لکه د یو څه په باب چي چورت وهي. تر لږ ځنډ وروسته یې په خندا زما پر اوږه لاس کښېښود او راته ویې ویل: ته غم مه کوه، ما یې چاره پیدا کړه، سبا به په دې باب پوره معلومات درکړم، اوس زه ځم چي یوه مهمه غونډه لرم.

په دغه شپه له ډېري خوشالیه خوب نه راته، ما ویل یاره لکه چي بخــت یــاري درسره وکړه. سبا مایکل له درېیو نفرو سره زما د اوسېدو کوټې ته راغــی او پــه خندا یې خپلو ملګرو ته اشاره وکړه چي دوی به تر دې وروسته زموږ ســره کــار کوي. دی امریکایي دی چي (مارک) نومېږي او له ایساف ســره د ترکــانو پــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفت کار کوي، خو اوس يې د يوې مياشتې لپاره رخصتي اخيستې ده. مارک به پر پارچال ناست وي او له خلکو به پيسې اخلي او دغه دوه هلکان افغانان دي، دغه يو نجيب او دغه بل فريد نومېږي. د دوی کورنۍ يې په دې وروستيو کې له انګليستان څخه په زوره راشړلي دي. له انګليسي خبرو يې څوک نه پوهېږي، چې ګواکي دوی افغانان دي. تر دې وروسته به د نجيب نوم (ټام) او د فريد نوم (مکس) وي. دوی به د رسټورانټ شاګردان وي، ځانګړې دريشۍ به اغوندي، يوازې به په انګرېزي ژبه خبرې کوي او هيڅوک به نه وايي چې موږ افغانان يو. ما هم دا خبره ورسره ومنله او دغه درې نفره مې رسټورانټ ته بوتلل.

تر دې وروسته زموږ رسټورانټ ته د خلکو راتګ نور هم ډېر شو، ډېرو خلکو به هڅه کوله، چې له مارک، ټام او مکس سره ډېرې خبرې وکړي او د انګرېزۍ ژبې تمرين وکړي. مايکل به هم کله ناکله ځيني بهرنيان له ځانه سره راوستل او له ځان سره راوړي بهرني خواړه به يې همدلته خوړل.

يوه ورځ درې تنه ځوانان او يوه نجلۍ، چې د نادولتي ټولني موټر ورسره و او خورا لوکسي دريشۍ يې اغوستې وې، رسټورانټ ته راغلل. د خوړو مينيو يې راپورته کړه، وايې ړوله، راوايې ړوله، په تريو تندي يې يو بل ته وکتل او بېرته ولاړ شول، په تلو تلو کې يوه وويل: "اينجا خو هيچ غذای خارجی نيست، فقط همو غذای وطنی خود ما و شما است، که در هر رستورانت پيدا ميشه".

تر دې وروسته مو د خوړو مېنوګاني په انګرېزي ژبه جوړې کړې او ټول مو بهرني خواړه په کښې وليکل. ځينو خوړو ته مو وليکل: (Not for

(c) ketabton.com: The Digital Library

Muslims). مراجعینو ته به مو ویل چې زموږ د رسټورانټ ټول خواړه له بهره راځي.

په بګرام کې د امریکایانو او ایساف نظامي ځواکونو هغه تر وخت تېر خواړه، چې هغوی به غورځولي ول، موږ بېرته راټولول، لـه کڅـوړو او کوتیـو څخـه بـه مـو رااېستل او بیا به مو د بهرنیو خوړو په نوم خرڅول، چې په دې کار سره زمـوږ د رسټورانټ مراجعین دوه برابره شول. تر دې وروسته دغو خوړو هم کفایـت نـه کاوه، بیا مو دغه ډول نور بهرني خواړه، چې په کابل کې د زرنګـار پـارک او پـل خشتي جامع جومات مخ ته خرڅېدل، یوځایي رانیول، خو بیا یې هم زموږ اړتیا نه پوره کوله.

زموږ ډېرو مراجعینو غوښه غوښته، په تېره بیا کباب. که چېري مو غوښه خپله کبابولای او بیا مو د بهرنیو خوړو په نوم خرڅولای، نو رسوا کېـدو، ځکـه کـه د چرګ، پسه، وزې او غوا غوښه مو هـر ډول پخـه کـړې وای، نـو د نـورو افغـاني رسټورانټونو غوندي به وای. اوس موږ ته یوازې یوه لار راپاته وه، هغه دا چـې د اوښ غوښه کباب کړو، ځکه دا یوازینۍ غوښه وه چې ښاري خلکو نه پېژنده. د دې کار لپاره مو یو قصاب او دوه مزدوران استخدام او په ښرخي پله کې مـو یـو کور ورته ونیو. قصاب به په دغه کور کې اوښان حلالول، موږ ته به یـې پـه پټـه غوښې رالېږلې او موږ به کبابولې.

تر دې وروسته زموږ په رسټورانټ کې مراجعین نه ځایېدل، د رسټورانټ څنګ ته ځمکه مو هم رانیوله، چې ډېرې مراجعین بـه هلتـه کېښېناسـتل. یـوه ورځ مایکل څلور بهرنۍ نجوني راوستلې او ماته یې وویل چې دوی به مراجعینو تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډوډۍ ړدي. اوس نو د ټولو خلکو پوره باور راغی چې په رښتیا دا یو بهرنی رستورانټ دی. دغه ډول مو د رستورانټ پر دروازه ولیکل: " له هغو مېلمنو معذرت غواړو چې دریشۍ یې نه وي اغوستي" او د پارچال ځنګ ته مو ولیکل: "یوازي امریکایي ډالر منل کېږي". دغه ډول مو هغه مېلمانه هم رستورانټ ته نه پرېښوول، چې د هویت کارډ (پېژندپاڼه) به یې نه درلوده. اوس زموږ رستورانټ ته د افغانانو ترڅنګ بهرنیان هم راتلل چې ډېرو به کباب غوښت. وروسته زموږ کباب دومره مشهور شو، چې ان د نادولتي ټولنو، سفارتونو او ارګ له خوا به هم فرمایشونه راتلل. اوس مو د ورځې لس اوښان حلالول، د یوه قصاب پر ځای مو پنځه قصابان او ورسره لس مزدوران ونیول.

یوه ورځ مو د رستورانټ پر دروازه په انګرېزي ژبه غټ ولیکل: "دا د خوراک نه، بلکي فرمایش ورکولو ځای دی او یوازي د نادولتي ټولنو، سفارتونو، بهرنیو نظامي ځواکونو او ارګ فرمایشونه مني". په دې ډول مو نه یوازي دا چې د کباب بیه دوه برابره لوړه کړه، بلکي کار مو هم ډېر اسانه شو.

یوه شپه مایکل خپلي کوټې ته، چې د کابل په انټرکانتینینټل هوټل کې و، وروغوښتم. کله چې ورغلم، نو په خندا یې مخته رامنډه کړه، په غېږ کې یې ونیولم او راته ویې ویل: "عزیز جانه مبارک دي شه ! هغه دولتي هوټل، چې د اجارې لپاره داوطلبۍ ته وړاندي شوی و، د یو ملیون ډالرو په مقابل کي د شلو کالو لپاره موږ ته راکړل شو. زه خو فکر کوم چې دا هوټل مو ډېر ارزانه اجاره کړ، بس داسي یې وبوله، لکه اوبو چې راوړی وي. زه چې د هوټل ځای، پراخوالي او لوړ شهرت ته ګورم، نو باور لرم چې موږ ته په شپږو میاشتو کي یو ملیون ډالره

(c) ketabton.com: The Digital Library

راګټلای شي او يو مليون ډالره خو دا دي موږ او تاسي په يوکال کي پـه ايسـاف برګر کي هم وګټل".
مايکل لږ رانژدې شو او په خندا يې زياته کړه: ګڼ شمېر افغاني پانګـه وال هـم داوطلبۍ ته حاضر شوي ول، ان دا چي تر موږ يې په لوړه بيه اجاره کاوه، خـو د هوټلونو د تصدۍ رئيس راته وويل چي دا هوټل تاته له سياليه پرتـه پـه اجـاره درکوم، ځکه چي ته مي د امريکا له وختو انډيوال يې، خو په دې شرط چي پـه يوه ونډه يې ما هم شريک کړې". مايکل د قهوې ګيلاس راپورته کړ او زياته يې کړه: " عزيزجانه ! ته به نو د هوټلونو د تصدۍ رئيس نه پېژنې، هغه مهال چـي زه او ته په نيويارک کي وو، ده په مارننګ برګر (Morning Berger) کـي چرګان پاکول او ما به زموږ له فارم څخه چرګان وروړل، بس هلته مي انـډيوال شو. کله چي په افغانستان کي د تراهګرۍ په وړاندي مبارزه پيل شـوه، نـو دی هم زموږ او ستاسي په شان افغانستان ته راغی".
د برېښنا سپين څراغ ته د مايکل شنې سترګي وبرېښېدې، زمـا غـوږ تـه يـې خوله رانژدې کړه او ويې ويل: د هوټلونو د تصدۍ رئيس راته وويل دولت په پام کي لري چي دغه تصدي خصوصي کړي. تـه ډاډه اوسـه، هغـه داوطلبـي هـم خامخا تاسي ته درکوم، خو په دې شرط چي زه به هم درسره شريک يـم. خـو ګوره عزيزجانه ! پام چي دغه خبره چاته ونه کړې. تر دې وروسته مايکل، لکـه ماته چي ډاډ راکوي، زما پر اوږه لاس کښېښود او راته ويې ويل: ته هيڅ غم مـه کوه، د اوښ د کباب تجربه به زموږ سره ډېره مرسته وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موبایل په قبر کي هم ډېر ښه کار کوي !

په هغه ورځ چي ما نوی موبایل رانیولی و، نو زموږ په کور کي داسي خوشالي جوړه وه، لکه د مودو- مودو مسافر چي خپل کور ته راستون شوی وي او خپلوان يې ورته خوشاله وي. زموږ د خوشالۍ لامل دا و چي تر دې وروسته به زما له ورور سره، چي له لسو کالو راهیسي په امریکا کي اوسېده، خبري کوو. زه چندان له موبایل سره بلد هم نه وم، ځکه چي نوی مي رانیولی و، خو بیا هم د هغو ابتدايي معلوماتو له مخي چي د کمپنۍ له مامور څخه مي د رانیولو پر مهال ترلاسه کړي ول، هڅه وکړه چي له خپل ورور سره خبري وکړم. له څو واره کوښښ سره- سره بیا هم ټیلیفون رخ نه شو. زوی مي راته وویل چي زموږ ګاونډي اجمل ته زنګ ووهه، هغه پوره ورسره بلد دی، ښايي مرسته درسره وکړي. د اجمل نومره چي مي دایره کړه، نو دا کمپیوټري پیغام مي واورېد: "دغه نومره د اوس لپاره کار نه کوي او یا کېدای شي چي له ساحې څخه دباندي وي".

لومړی مي داسي فکر وکړ چي رښتیا به هم اجمل له ساحي څخه دباندي وي، خو دویم ځل چي مي نومره دایره کړه، نو اجمل رخ سو، خو اواز يې داسي ټیټ و، لکه د ځا له تل څخه چي خبري راسره کوي. کله چي د موبایل پردې (سکرین) ته ځیر شوم، نو ګورم چي سم انتن نه ورکوي. زه په دې نیامت چي موبایل سم انتن ورکړي، له کوټې څخه راووتم، موبایل مي غوږ ته ونیو او ومي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ويل: بلې ! بلې ! اجمله غږ دي پرې- پرې کېږي. ما لا دا جمله نــه وه بشــپړه کړې، چې د موبايل اواز غوڅ شو. په دې مهال کي مي پام شو چې اجمل هم د کور غولي ته راوتلی دی او زما د پوښتني په ځواب کي وايي: بلې ! بلې ! تاســي څوک ياست او له کومه ځايه خبري کوئ؟

ما چي د اجمل خبري واورېدې، نو سوکه مي ورته وويل چي اجملــه ! زه اکبــر يم، د دېوال له شا څخه خبري کوم. لنډه دا چي ما او اجمل په ګډه ډېره هڅــه وکړه چي کومه نومره رخ کړو، خو موبايل ويل، خدای او مالګي تــروې دي کــه رخ شم. اخر مي زموږ کور ته نژدې له يوې ټيليفون خانې (پــي ســي او) څخــه خپل ورور ته ټيليفون وکړ او د نوي موبايل نومره مي ورکړه. هغه راته وويل چي تر دې وروسته به زه ټيليفون درته کوم، ته کور ته ولاړ شه، زه همدا اوس زنــګ درته وهم. زه چي کور ته ولاړم، نو دوه ساعته مي انتظار وکړ، خو ورور مي زنګ راته ونه واهه.

په دې وخت کي مي په غوږونو کي يو عجيبه غوندي کړنګ شو. له کړنګ سره سم ګورم چي توره تياره ده، چي سترګي به مي پټي کړې او کــه بــه مــي رڼــي کړې، نو يو ډول تياره بــه وه. مــا غوښــتل چــي راکښــېنم، خــو پښــې مــي نــه راټولېدې، لاسونه مي هم له ځنګو سره غځېدلي پراته ول، چــي هــر څــه مــي وکړل، نو نه راټولېدل. زه نه پوهېدم چي چېري يم؟ تر ډېر فکر او پښــو او لاس وهلو وروسته پوه شوم چي په قبر کي پروت يم. له ډېري وارخطايۍ څخه لړزه راباندي راغله، د تن وېښتان مي جګ- جګ ودرېدل. له ځانه ســره مــي وويــل چي يا خدايه ! زه څه مهال او څنګه مړ شوم؟ زه خو ناروغه نه وم او له چا ســره

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي کومه دښمني هم نه درلوده چي وژلـی بـه یـې یـم. بیـا مـي پـه زړه کـي راوګرځېده، چي ښایي په زلزله، د موټر ټکر او یا داسي بله پېښـه کـي بـه وژل شوی یم. پر خپله حافظه چي مي هر څه زور راوست، نو بیا هم پوه نه شوم چي زه څنګه مړ شوی یم؟ بس دومره پوه شوم چي تازه مړ شوی یم، ځکه چي روغ رمټ وم. پښې او لاسونه مي ښورولای شوای، خبري مي هم کولای شـوای، ان دا چي څو واره مي په زوره- زوره چیغي کړې، خو هیچا وانه ورېدې. چي غـوږ مي ونیو، نوما هم هیڅ وانه ورېدل، چوپه چوپتیا وه. له ځانه سره مي وویل چي زه خو اوس ژوندی یم، باید له قبره ووزم، خو څنګه ووزم؟ له یـوې خـوا د قبـر ډوری (لحد) تنګ و او له بلي خوا تابوت دومره تنګ و چي لاسونه مي هـم نـه شوای راټولولای. کله چي په زور څه لاسته رانغله، نو دې پوښـتنو مـي بیـا پـه مغزو خولې ولګولې چي زه څنګه مړ شوم؟ بیا اوس څنګه بېرته راژوندی شوم؟ عجیبه غوندي مرګ خو دی ! مړینه او بېرته راژوندي کېدل مي څومره اسـانه دي او دا نکیر او منکر ملایکي کله راځي؟ عجیبه خو لا دا چي کفن مي هم نـه درلود، بلکي له کالیو سره یې ښخ کړی وم. داسي فکر مي وکړ چي شهید شوی به یم، چي له کالیو سره یې یو ځای ښخ کړی یم. بیا به مي ویل چي ښایي یـو چا به نشه کړی او بیا به یې ژوندی په قبر کي ایښی یم. زه په همدې چورتونـو کي ډوب وم چي د موبایل زنګ راغی. یاره له ډېري خوشالیه مي زړه باغ- بـاغ شو. ما ویل شکر، خدایه چي موبایل یې هم په هېره کي راسره ښخ کـړی دی. ما ویل که هر څوک و، ورته وبه وایم چي د خدای لپاره ما دروکاږئ، زه ژونـدی یم. که بیا هم کار و نه شو، زه به خپله یو چاته ټیلیفون وکړم. په دې وخت کي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي هغه خلک پړ وګڼل، چي د خپلو موبایلونو په باب ګیلې لري. ښایي دا بــه د ځینو خلکو نابلدي وي، چي زما په شان یې کور په کابل کي د اسمایي غره پــر سر دی او بیا یې هم کله موبایل انتن نه ورکوي او کله یې بیا اواز صاف نــه وي. که نه نو دا دی موبایل خو تر ځمکي لاندي په قبر کي هم ډېر ښه کار کوي.

خو له بده مرغه چي موبایل مي د بغل په جېب کي و، هر څه چي مي کوښــښ وکړ، نو لاس مي نه راټولېده، چي موبایل ته ورسېږي. پرلــه پســې څــو زنګونــه راغلل. خو زما له لاسه څه نه کېدل. خدای خبر چي کوم شله بــه و، شــپږ اووه ځله یې زنګونه راووهل. د زنګونو پر مهال به مــا پــه قبــر کــي پښــې او لاســونه ښورول، چي په یو ډول د موبایل د (ON) یا چالانېــدو تڼــۍ کښــېکاږم چــي موبایل رخ شي، خو زما له توره بخته موبایل رخ نه شو، چي په دې وخــت کــي مي مېرمني وښورولم ویل: سرېه کښېنه ! ولي داسي ناارامه یې؟ په خوب کــي وېرېدلې، که څنګه؟ کله چي له خوبه راکښېناستم، نو د زړه له کومي مي دا دعا وکړه چي: یاخدایه ته خو د موبایل ټیلیفون مخترع وبخښې ! که د موبایل زنګ نه وای راغلی، نو زما مرګ حاله خوب به تر سهاره دوام موندلی وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملي بسونه او ملي شخصيتونه

ايا تاسي دولتي ټيلويزيون ګورئ؟

د اطلاعاتو او کلتور وزير بې له دې چي د دې بېړنۍ غونډې اجنډا اعلان کړي، دغه پوښتنه راپورته کړه.

د غونډې برخه والو د دغې ناڅاپي پوښتني په اورېدو وارخطا- وارخطا يو بل ته وکتل. د وزارت مشاور، چي سګرېټ يې په لاس کي و او د موټر د سايلنسر غوندي يې تر خوله لوګي ختل، په بې اعتنايي وويل: هو ! زه يې کله ناکله ګورم. ورپسې فرهنګي معين سترګي سره و موښلې او ويې ويل: زه يې هم په اوونۍ کي يو يا دوه ځله ګورم، خو دومره حوصله نه لرم، سمدلاسه مي سترګي وسوځي او اوښکي وکړي. نشراتي معين چي غاښونه يې نه درلودل، پسته خوله وچړپوله او ويې ويل: که رښتيا ووايم، نو زه يې هيڅ نه ګورم. اداري معين، چي پر ملا کړوپ ناست و او پرله پسې يې ټوخل وويل: زه خپله بهرني ټيلويزيونونه ګورم.

وزير، چي تندی يې ګونځي ګونځي و او ژر- ژر يې ژبه پر شونډو تېرولې، د ټلويزيون رئيس ته مخ ورواړاوه او د کنايې په ډول يې وپوښتل: ښايي تاسي به يې هم نه ګورئ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ټیلویزیون رئیس، چي خوله خبرو ته جوړوله، نو وزیر یې خبره ورپرې کړه: بس بس زه پوهېږم چي ته یې هم نه ګورې. وزیر خپلي تسبېح په لاس کي سره وموښلې او ویې ویل : موږ تر اوسه د ټلویزیون په باب د خلکو پر شکایتونو غوږونه کاڼه اچولي ول، چي دا دی نن خبره ان تر ولسمشره پوري ورسېده. د دې خبري په اورېدو د غونډې ټولو برخه والو له وارخطایۍ غوږونه بوخ- بوخ ونیول، یو بل ته یې وکتل او په ګډه یې وویل: څه شی ! خبره تر ولسمشره پوري ورسېده؟

نشراتي معین له خپلي څوکۍ څخه لږ راپورته شو او په اندېښنه یې وپوښتل: ولسمشرڅه ویل؟ وزیر یو سوړ اسوېلی وکیښ او ویې ویل: د ولسمشر انتقاد دا و، چي خلک له دولتي ټلویزیون څخه ناخوښه دي، ټول خصوصي ټیلویزیونونه ګوري او تجاران هم خپل تجارتي اعلانونه دغو ټلویزیونونو ته ورکوي. باید دولتي ټیلویزیون ملي شي، چي له خصوصي ټیلویزیونونو سره سیالي وکولای شي او که سیالي نه شي کولای، نو موږ مجبوره یو، چي شخصي یې کړو.

اداري معین، چي تر دې مهاله بې تفاوته ښکارېده، د چایو ګیلاس پر مېز کښېښود، په وارخطایۍ یې وزیر ته وکتل او ویې ویل : دا خبره خو رښتیا هم، چي ډېره مهمه او د غور وړ ده، خو باید موږ لومړی پوه شو، چي خلک ولي له دولتي ټلوېزیون څخه سر ټکوي؟ وزیر خپلي کټه بیني عینکي پر سترګو کړې، مخ ته پرته دوسیه یې راپورته کړه او ویې ویل: د خلکو شکایتونه خو خورا ډېر دي، مګر دا یو څو شکایتونه ډېر جدي او د غور وړ دي، لکه د ټیلویزیون په اداري تشکیلاتو کي قومي انډول په پام کي نه نیول، په خپرونو کي د ژبو

(c) ketabton.com: The Digital Library

تناسب ته پام نه کول، ملي ټرمينالوژي نــه مراعتــول او يــوازي دولــت تــه وچ تبليغات کول.

د ټيلويزيون رئيس يوه لويه ارزمۍ وکښله، ښځې يې وګراوه او ويې ويل: زه فکــر کوم چې زموږ په اداره کي د قومي نابرابرۍ پوښتنه بېخي نه پيدا کېږي. موږ په همدې خاطر ټول مامورين له يوه قوم او يوې ډلې څخه مقرر کړي دي، زما پــه فکر تر قومي انډول ملي روحيه ډېره مهمــه ده، زمــوږ ټــول کــارکوونکي ملــي روحيه لري، ځکه چي ټول دفتر ته په ملي بسونو کي ځي او راځي، ټولــه ورځ د ټيلويزيون د دفتر په غولي کي ملي اتڼ کوي او دا چي بــين المللــي ټــولني پــه ډېرو سختو شرايطو کي زموږ لاسنيوی کړی، نو موږ هغوی هم له يــاده نــه دي ايستلي، خپلو ټولو کارکوونکوته مو امر کړی، چي د ملي لبــاس پــر ځــای بــين المللي لباس واغوندي او د ملي ټرمينالوژۍ پر ځای هم بين المللي ټرمينالوژي وکاروي.

د ټيلويزيون رئيس غوښتل چي د نورو انتقادونو په باب هم يو څــه ووايــي، خــو نشراتي معين يې خبره ونيوله: زما په فکر د ژبو د توازن په باب انتقــاد ســم نــه دی، ځکه چي په ټيلويزيون کي د ژبو توازن پوره په پام کي نيول شــوی دی، د ټولو کارکوونکو ژبې يو ډول اوږدې دي، دومره اوږدې، چي ان يو رئيس له وزير سره هم ژبه چلولای شي. دا خو لا څــه چــي د ټيلويزيــون رئــيس د ولسمشــر فرمان نه مني او له خپلي دندي څخه نه ليري کېږي.

وزير خپل پلاستيکي غاښونه په خوله کي سم کړل، د ټيلويزيون رئيس ته يــې مخ ورواړاوه او ويې ويل: د دې لپاره چي دولت ته د تبليغ شکايت ليــري شــي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ستاسي ياد وي، ما څه موده مخکي درته ويلي ول، چي د افغانستان د روان سياسي او امنيتي وضعيت په اړه يو څو ګردي مېزونه جوړ او يو څو ازاد سياسي څېړونکي ورته راوبوله. زه نه پوهېږم، چي هغه کار تر کومه ځايه پوري رسېدلی دی؟

د ټيلويزيون د رئيس ستونی له وارخطايۍ څخه وچ، ژبه يې بنده- بنده شوه او ويې ويل: هغه کار يو مخ خلاص شوی دی، ترکاڼ ته مي فرمايش ورکړ، لس داني ډېر ښه ګردي مېزونه يې راته جوړ کړل، بس يوازي ستاسي امر ته ګورو، چي څوک ورته راوبولو؟ د دې خبري په اورېدو د غونډې برخه والو ته خندا ورغله، خو وزير تندی تريو او خپل اواز يې لوړ کړ: دا سمه ده چي موږ د خلکو د ټولو انتقادونو لپاره منطقي دلايل لرو، خو زموږ په باب د خلکو دغه ډول ذهنيت يو واقعيت دی. د دې واقعيت بدلولو لپاره يوازي زموږ خپلمنځي بحثونه ګټه نه لري، موږ بايد په دې باب عملي ګامونه پورته کړو.

فرهنګي معين غاړي تازه کړې او ويې ويل: فکر کوم د ټولو انتقادونو تر منځ ګډ ټکی (ملي) کلمه ده. ياني ټيلويزيون ملي نه دی. د دې خبري په اورېدو سره د وزير تندی لږ وغوړېده او د مشاور د خبرو په تائيد يې وويل: اصلاً خبره همدغه ده. پخوا د نورو دولتي ادارو په باب هم دغه ډول شکايتونه موجود ول، چي ټول وزارت په يوې سياسي ډلي، يوه قوم، يوې ژبي او يوې ولسوالۍ پوري اړه لري، خو هغوی د ملي مسئووليت په احساسولو سره ډېر ژر متوجه شول او خپلي اداري يې ملي کړې، مثلاً ملي اردو، ملي پوليس، ملي امنيت او داسي نوري اداري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ټلويزيون رئيس داسي احساس کړه، چي د ستونزي حل ته يو څه نژدې شوی دی، نو پر شونډو يې يوه نری خندا پيدا شوه، وزير ته يې وکتل او ويې ويل: صاحب څه فکر کوئ، ايا موږ نه شو کولای د هغو نورو ادارو له تجربو څخه، چي ملي شوي ګټه واخلو؟

وزير يوه شېبه پټه خوله شو، ورسره سم د غونډې په تالار کي چوپتيا خپره شوه، يوازي د وزير د تسبو ټکهاری اورېدل کېده. وزير د غرور په ډول د کوټې چت ته وکتل او په صاف اواز يې وويل: ماته د حل لاره معلومه ده،خو زه غواړم، چي ستاسي څخه هم په دې باب يو څه واورم. مشاور پر يوه او بل اندېښي شو، غاړي يې تازه کړې او ويې ويل: که د ټلويزيون يو څو مديران، بې له دې چي زموږ خپلوان او زموږ په ډلي پوري اړه ولري، د خپل لياقت له مخي استخدام کړو، ايا دا کار به د خلکو شکايتونه کم نه کړي؟

د ټلويزيون رئيس له درده سور واوښت او ويې ويل: زما په فکر دا د ملي مشارکت د اصل پرخلاف کار دی. د بن د تړون له مخي چي هر قوم او هري سياسي ډلي ته کومه اداره په برخه وررسېدلې وه، نو د هماغي ادارې ټول کارکوونکي له چېړاسي نيولې، بيا تر رئيس او وزير پوري په دغه قوم او ډلي پوري اړه لري. موږ وينو چي دغه ډول اداري ملي بلل کېږي، نو که موږ د خپلي اداري قومي ترکيب ته تغير ورکړو، دا سي نه وي، چي خدای مه کړه، زموږ اداره په ملي ضد اداره تورنه شي.

فرهنګي معين خپل نظر ورسره غبرګ کړ او ويې ويل: زه فکر کوم، چي د ژبو موضوع هم له قومي ترکيب سره اړه لري. دا چي ټلويزيون زموږ قوم ته راکول

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی، نو باید د خپرونو ژبه يې هم زموږ په قوم پوري اړه ولري، ملي ټرمينالوژي يې هم دغسي درواخله.

مشاور د ژبو د توازن او ملي ټرمينالوژۍ په باب د فرهنګي معين دخبرو د تاييد لپاره سر وښوراوه او ويې ويل: په دغه برخه کي زه هم تاسي ته ورته نظر لرم، خوکه د سياسي کارپوهانو ازاد بحثونه او مرکې ولرو، د خلکو دا انتقاد به ليري شي،چي ګواکي دولتي ټيلويزيون يوازي د دولت په چوپړ کي دی. د ټيلويزيون رئيس وويل: زه خو وايم په دې برخه کي، چي موږ کوم نوښت کړی، نو هيڅ ټيلويزيون به نه وي کړی، د نورو ټيلويزيونونو د ګرديو ميزونو مېلمانه ناست وي، خو زموږ دا ولاړ وي. دا خپله د دې مانا لري، چي موږ د بيان ازادي پر پښو درولې ده.که موږ د بيان د ازادۍ مخالف وای، نو اوس به زموږ مېلمانه بيخي پراته وای.

نشراتي معين چي تر دې مهاله يې د ټيلويزيون رئيس ته د سترګو پرځای په خوله کتل، وويل: زه د ګرديو ميزونو له تخنيکي جوړښت سره بيخي موافق يم،خو ازاد سياسي بحثونه به د ټلويزيون په باب شکايتونه نورهم ډېر کړي، اوس هم د دې ټولو شکايتونو تر شا ددغو ازادو سياسي څېړونکو لاس دی، که نه نو عام خلک څه پوهېږي چي موږ ملي ټرمينالوژي نه مراعتوو او يا مو د ژبو تناسب ته پام نه دی کړی. موږ ددغو خلکو له انتقادونو څخه اوس هم تر پزي راغلي يو، تاسي يې بيخي د ټلويزيون ستوډيوګانو ته راولئ. د دې خبري په اورېدو د غونډې ټولو برخه والو وخندل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشراتي معین ډېرخړ شو، خو خبره یې بلې خوا ته واړوله او ویې ویل: وزیر صاحب موږ خو خپل نظرونه وویل او د حل لاره مو و نه موندله، اوس نو تاسي مهرباني وکړئ، خپل نظر مو ووایاست ! وزیر دوه درې ځله خپله ژبه ژر- ژر پر شونډو تېره کړه، غاړي یې تازه کړې او په فاتحانه ډول یې وویل: زما په نظر د حل لاره ډېره ساده او اسانه ده. د نورو ادارو له بریالۍ تجربې څخه موږ هم کار اخلو او د دولتي ټیلویزیون اداره ملي کوو. یاني د دولتي ټلویزیون له نوم سره (ملي) کلمه تړو،چي تر دې وروسته به یې نوم (د افغانستان ملي ټیلوېزیون) وي، ځکه، چي ماته ولمسشر حکم کړی و چي دولتي ټلویزیون باید ملي شي.
د دې خبري په اورېدو سره د غونډې د ټولو برخه والو تندي وغوړېدل او په یوه خوله یې وویل: ډېر ښه نظر دی.
د وزیر سترګي وبرېښېدلې او زیاته یې کړه: خو زموږ کار دلته پای ته نه رسېږي. د دې خبري په اورېدو د ټیلوېزیون رئیس په وارخطایي وپوښتل: هغه څنګه؟ وزیر مخ ته پرته سپینه پاڼه راپورته کړه، په قلم یې ژر ژر څو لیکي پر وکښلې او ویې ویل: یوازي د ټیلویزیون نوم نه، باید د ټیلویزیون خپروني، تشکیلات او ان تعمیرونه یې هم ملي شي. له ټولوخپرونو او ادارو له نومونو سره دي د ملي کلمه ورزیاته شي. دغه ډول دي د ټلوېزیون د تالار، سټوډیوګانو، ارشیف، جنرېټر، ټرانسمېټر، اشپزخانې، انتن او ټلوېزیون غونډۍ له نومونو سره هم ملي کلمه ورزیاته شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ټلوېزيون رئيس د غوړه مالۍ په ډول خوله ويړه کړه او ويې ويل: وزير صاحب له دې نومونو سره خو مخکينيو حکومتونو اسلامي کلمه ورزياته کړې ده،اوس که يې ببرته ليري کوو، ستونزه به راته جوړه نه شي؟

وزير په خندا وويل: ته هيڅ اندېښنه مه کوه، زما ياد دي، چي تر دې مخکي له دې نومونو سره د(خلکو) کلمه ليکل شوې وه،خو کله چي د دې شعار بازار سوړ شو، ځای يې اسلامي شعارونو ونيو. اوس زه فکر کوم، چي دغه شعار هم موږ ته نوره ګټه نه کوي، اوس ملي شعارونه ښه بازار لري. دا شعارونه که څه هم په ظاهره يو د بل ضد ښکاري، خو تر خپل منځ يو ګډ عنصر هم لري، چي هغه (ګټه) نومېږي، ياني اصلي شعار ګټه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وزیر صاحب خوابنې

دا یو درې پوړیز رسټورانټ و، چې په خورا عصري ډول جوړ شوی او په لږ وخت کې یې د ډېرو خلکو پام ځانته رااړولی و. که د کوم محفل لپاره بــه ورغلــې، نــو یوه میاشت مخکې به یې لا منېجر له خلکو څخه بیانې اخیستې وې. نن هم په دغه رسټورانټ کې یو محفل جوړ و. د رســټورانټ پــر مــخ د ګلانــو او ګروپونــو لاړونه راځړېدل، شل دېرش قیمتي موټرونه ورته ولاړ ول، چې څــو وســله وال کسان یې څنګ ته داسې ببر - ببر ولاړ ول دا چې ویل مرهټــه یــې وهلــی دی. مسته موسیقي او چکچکې له رسټورانټ څخــه دبانــدې اورېــدل کېــدې. یــوه افغاني سندرغاړې د اردو ژبې دا سندره ویله: بند کمــرې مــې پیــار کرینګــې__ پیار، پیار، پیار بې شمار کرېنګې...

د رسټورانټ د پردو شاته د انسانانو سیورې لیدل کېدل، چې د نڅا په حال کې ول. زما انډیوال ریدې راته وویل: څنګه اوس خو پوه شــوې چــې واده تــه مــې راوستلې؟ ښه غوړه ډوډۍ به وخورو، موسیقي به واورو او ځو به. خو ګوره دا یو عادي واده نه دی، دا دی خپله به یې ووینې. د رسټورانټ په دروازه کې د ریدې یو انډیوال ولاړ و، زموږ سره یې ښه تود روغبړ وکړ. که څه هم لــه ریــدې ســره بلنلیک و، خو هغه ونه کوت او موږ یې محفل ته رهنمایي کړو. ما چې شا و خوا وکتل، نو ټولو خلکو ډېرې لوکسې دریشۍ اغوستې وې، بس یوازې ما پرتوګ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

کميس اغوستی و، چې په دوی کې ځان ډېر اسکېرلی او خر پر راته ښکاره شو. ما چې څومره نور ودونه ليدلي ول، نو خامخا به کوم غريب او په جامه خوار سړی په کښې و. خو دا يو داسې محفل و چې هيڅوک هم په کښې غريب او بېوزله نه ښکارېده.

د رستورانټ په منځ کې ټولي ستني په هندارو پوښ شوي وې، چې ځينو ځوانانو به په تلو- تلو کې ژر- ژر د خپل سر وېښتان په کښې سم کړل. ريدي ته مې وويل چې دا د چا واده دی؟ هغه راته وويل چې زه يوازې د زوم ورور پېژنم، خو نه پوهېږم چې ولې نه ښکاري؟ خير، د واده کار دی، پيدا به شي. د دولت څو لوړپوړي چارواکي هم راغلي ول، له رئيسانو او جنرالانو نيولې، بيا تر معينانو پورې، ان دا چې يو وزير هم راغلی و. له لوړ پوړ څخه مسته موسيقي داسې په شرپ (لوړ غږ) اورېدل کېده، چې ځينو خلکو به دلته اورېږ ورسره ښورولې. داسې بربښېده چې د رستورانټ لاندينی منزل يې د نارينه وو او لوړ يې د ښځينه وو لپاره نيولی دی. ما ريدي ته وويل: فکر کوم يوازې يې د ښځو لپاره د موسيقۍ تابيا کړې ده، که څنګه؟

ـــته هم عجيبه خبرې کوې، تا په رستورانټ کې بې موسيقۍ واده ليدلی دی، کېدای شي هنرمندانو تفريح کړې وي.

ـــکه تفريح وي خير دی، داسې نه وي چې ګردسره موسيقي نه وي.

ـــموسيقي خو خامخا شته، کېدای شي چې هنرمندان د " **آهسته برو** " لپاره د ښځو محفل ته ورغلي وي، انديښنه مه کوه، بېرته راځي.

ښنګ ته ناست يوه سړي ته مې وويل چې دا څنګه واده دی، دا موسيقي ولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشته؟ سړي په برېتو کي وخندل او بې ځوابه يې مخ بلي خوا تـه واړاوه. دوې درې ويډيويي کمرې ګرځېدې، چي د هر مېلمه داسي دقيقه عکاسي بـه يـې کوله، لکه د يو سند لپاره چي يې په کار وي. ما غوندي غريبانو بـه هڅـه کولـه چي د وزير، معين يا کوم جنرال څنګ ته کښېني، چي په ويډيو ټيـپ کـې لـه هغه سره راشي. لږ ګړی وروسته ډوډۍ راغله. عجيبه په لوړه سـويه ډوډۍ وه، زه به نو څه درته ووايم. ما په کابل کي ډېر ودونه ليدلي ول، خـو داسـي ډوډۍ مي هيڅکله نه وه ليدلې. وريجې، کباب، قورمه، کوفته، سلاد، فيريني، پيپسي، مېوې او داسي نور خورا پرېمانه ول، هغـه د چـا خبـره هـر څـه پـه چارښـاخو بادېدل.

تر ډوډۍ وروسته ټول مېلمانه پر وزير صاحب راټول شول، ريـدي وويـل، فکـر کوم چي همدا وزير به د زوم پلار وي، هغه دي خلک ورغلل، مبارکۍ ورکـوي. راځه چي زه او ته هم مبارکي ورکړو، بيا به ځو. موږ لا نـه وو ولاړ شـوي، هغـه سړي، چي ما يو ځل مخکي پوښتنه ځني کړې وه، په خندا راتـه وويـل: اصـلاً ستاسي څخه لاره ورکه شوې ده، واده په لوړ منزل کي دی. دا د وزير صاحب د خوابښي ختم و، چي نن يې د مړيني څلوېښتي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زده کوونکو ولي خندل؟

درې میاشتي کېدې چي معلم غفور معاش نه و اخیستی. پـه کـور کـي اوړه، غوړي او نور خوراکي مواد مخ پر ختمېدو ول. د کور خاوند درې ورځي مخکـي ورته ویلي وو چي باید کور ژر تر ژره خالي کړي، کنه نو ګودړي به یې په کوڅه کي وروغورځوي.
له یوې خوا نرخونو له اسمان سره خبري کولې او له بلي خوا معلم غفور هم کال وچ نه تېراوه، د خدای مال اووه سر و نیم سر اولادونه یې درلودل. کله چـي بـه یې معاش واخیست، نو هغه به ایله د کـور کرایـه، اوړه او داسـي نـوري مهمـي اړتیاوي په پوره شوې. د اولادونو جامو، بوټونو او داسي نورو تـه د چـا پـام و. د همدې غمونو او ګروموڼو له لاسه د معلم غفور شونډې ترخي- ترخي چـاودلي وې. کله چي به یې خوله ویړه شوه، نو له شونډو څخه به یې وینې راغلې.
نن د هغه کشرۍ زوی زلمی ناروغه و، څرنګه چي ډاکټران ناوخته روغتـون تـه راتلل، نو معلم غفور انتظار کاوه، چي زلمی لږ وروسته روغتون ته بوزي. خو کله چي یې د سرمعلم دا خبره په زړه کي وروګرځېده، چـي نـن د یـوې میاشـتي معاش راوړي، نو د زوی ناروغي ځني هېـره شـوه او بـې لـه دې چـي دریشـي واغوندي، یوازي یې د یخني او سړو له امله پر خوله او پزه دسمال راوپېچه او پر بایسکله د ښوونځي خوا ته روان شو. کله چي هلته ورسېد، نو ادارې ته تـر تلـو دمخه خبر شو، چي معاش یې نه دی راوړی. دی هم بې له دې چـي ادارې تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړ شي، سیده ټولګي ته ولاړ او کپتان یې ولېږه چې له اداري څخه د حاضرۍ کتاب او ترقي تعلیم راوړي.

زده کوونکو چې معلم غفور ولید، نو نابېره ټول په خندا شول، ده چې هرڅومره د خندا لامل ورڅخه وپوښت، نو چا له ډاره څه ورته ونه ویل. اخر له ټولګي څخه دباندي ووت، خپل کالي یې له سره تر پایه ښه وکتل، خو داسي نښه یې په کښي ونه لیده، چې د خندا دي وړ وي. کله چې بېرته ټولګي ته ننوت، نو بیا ټول زده کوونکي په خندا شول. که څه هم معلم غفور څو زده کوونکو ته د غوږ څو کلک پېچونه ورکړل، خو هغوی بیا هم غلي نه شول، چې په همدې خنداګانو کي د تفریح زنګ هم ووهل شو.

کله چې معلم غفور اداري ته ولاړ، نو ټول معلمین په خندا شول. یوه معلم له خپله جیبه هنداره راوایسته او معلم غفور ته یې ورکړه چې خپل مخ په کښي وګوري.

معلم غفور چې په هنداره کي وکتل، نو شونډي یې د ښځو په لب سیرین تکي سرې وې، ځکه نن سهار د هغه مېرمني ورته ویلي ول چې لب سیرین د چاودلو شونډو لپاره ډېر ښه دی. خو د معاش په رایادېدلو سره د ده له یاده ووته، چې بېرته یې پاک کړي او دا هغه ارزان بیه لب سیرین و چې له شونډو څخه تر څلور ویشتو ساعتو مخکي نه پاکېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قيامت نښانې

دوکان له ختېو څخه جوړ دی، څو ځايه يې ختېن پلاستر راجلا شوی او خښتې يې ښکارېږي. د دوکان په خوله کې لوی لالا او ورپسې د هغـه دوه شـاګردان ناست دي، د لوی لالا تر څنګ ناست دوه شاګردان په سـوهان ډبـري ګـردی کوي، خو د دوکان په پای کې يو بل شاګرد، چې کمال نومېږي، په چايو پخولو لګيا دی. د شاګردانو عمرونه له لسو تر څوارلسو کالو پوري دي، خو لـوی لالا د شپېتو کالو په عمر معلومېږي. ده تندی تريو نيولی، پر اوږده ږيره، بر بېتونو او بڼو يې ګردونه پراته دي، لېڅې يې رانغښتې او پر مړوندونو ولاړ وېښتان يې هم لـه ګردونو ډک دي. کټه بيني عينکې يې پر سترګو کړي دي، د عينکو يـوه پښـه ماته ده او پر ځای يې کشک وراچول شوی دی، چې له همدې امله عينکې پـر يوه خوا کږې شوي دي.

دلوی لالا په يوه لاس کې تار او په بل لاس کې يې د تسبو څو دانې دي چې په تار يې پېيي. يو وار تار په ناړو ښه لوند کړي، وروسته يې ښه کلک کـړي او بيـا يې د تسبو په دانه ننه باسي. د دوکان لرګين چت په ګردونو پټ دی، په چـت کې د خزندو هم څه کمی نشته، په تېره بيا درې يا څلورڅرمښکياني خو تـل د چت پر يوه تير منښتې وي.

کمال د چايو توره چايجوشه په ميدان کې کېښېښووله او ويـې ويـل: اسـتاده ! چايي تياري دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوی لالا د تسبو دانې او تار په کټوري کې چې مخ ته یې پروت و، کښېښوول او شاګردانو ته یې وویل: هلکو کار بس کړئ، راشئ چایي وڅښئ ! له دې سره سم په دوکان کې چوپه چوپتیا خپره شوه، خو کله ناکله د چایو د څښلو سور او خوږو د ماتېدو ټکهاری اوربدل کېږي. لوی لالا عینکي له سترګو لیري کړې، ښیښې یې په لمن ورپاکې او وروسته یې مخ ته پرته د چایو پیاله ورپورته کړه. یوه شاګرد کمال په ځنګل وواهه او په داسي حال کې چې د لوی لالا خوا ته یې اشاره وکړه، په ټیټ اواز وویل: ورته ووایه !

کمال زړه نه شوای کولای چې د خپل زړه خبره وکړي، خو د لوی لالا ورته پام شو. د چایو پیاله یې مخ ته پر ډېرین کوچني مېز کښېښووله او ویې پوښتل: څه بنهاری مو جوړ کړی دی، سمه خبره وکړئ ! کمال، په داسي حال کې چې د شهادت په ګوته یې ځمکه ګروله، په بنده بنده ژبه وویل: استاده ! زما د شاګردۍ خو دا دی پوره یو کال تېر شو، خو په دې یوه کال کې مي له دوکان جارو کولو او چایو پخولو څخه پرته بل کار نه دی کړی، ما ویل که اوس نو د ډېرو سوري کولو کار په لاس راکړې، څنګه به وي؟ د لوی لالا ببري وروځې راوځړېدې، کمال ته یې په ځیر- ځیر وکتل او په ډډ اواز یې وویل: ښه، دا خبره ده ! تر دې وروسته په دوکان کې بیا چوپتیا خپره شوه، خو لوی لالا دغه چوپتیا ماته کړه او ویې ویل: عجیبه زمانه شوه، اوس د خلکو زړه غواړي چې په دوو- درېیو کلونو کې پوره استاد شي.

تر دې وروسته لوی لالا غټه کپه نسوار خولې ته واچول او ورپسي زیاته یې کړه: تاسي خواري څه لیدلې ده؟ که زموږ د وختونو سترېاوي او وهل- ټکول مو لیدلي وای، نو اوس به مو دا خبره نه وای کړې. زه د اوو کالو وم چې پلار مي له

(c) ketabton.com: The Digital Library

استاد سره شاګرد کړم، دوه کاله مي يوازي چايي پخولې او دوکـان مـي جـارو کاوه، بيا مي دوه کاله يوازي پخې خښتي سورۍ کولې چي سوري کول مي زده شي. تر څلور کاله شاګردۍ وروسته نو استاد ماته لږ لږ د ډېري ګردۍ کولو کار هم په لاس راکاوه، بيا هغه و چي په لس کاله کي مي ټول کار زده کړ. لس کاله وروسته که څه هم کار مي زده و،خو بيا مي هم جلا دوکان نه شـواى نيـولاى، همدې استاد به په اوونۍ کي يو څه جېب خرڅ راکاوه، چـي پـه دې ډول لـس کاله نور هم راباندي تېر شول. يوازي مي دا خواري نه وه، هره ورځ به مي وهل-ټکول هم خوړل. يوه ورځ استاد دغه غوږ راوپېچه، چي له بېخه لـږ راجـلا سـو. ژړلاى خو مي نه شواى، له ډاره مي خپل مور او پلار ته هم نه شواى ويـلاى. دا دى تاسي يې وګورئ ! تر اوسه يې هم ټپ پاتــه دى. لـوى لالا يـو لاس پورتـه وغورځاوه او ويې ويل: ستاسي وخت خو پاچاهي ده، پاچاهي.

تر دې وروسته لوى لالا پټه خوله شو، چي په دې وخت کي کمـال نـابېره پـه زوره ناره کړه:

هغه وګورئ ! دا څه ډول ځرمبنکۍ ده؟ له دې سره سم لوى لالا او شاګردانو د دوکان چت ته وکتل. يوه شاګرد په حيرانتيا وويـل: اوهـو ! دا ځرمبنـکۍ خـو سور رنګ لـري. لـوى لالا لـومړى خپلـي سـترګي سـره وموښـلې او بيـا يـې ځرمبنکۍ ته وکتل. کله چي يې پر خپلو سترګو سم باور رانغى، نو مخ ته پرتې عينکي يې پر سترګو کړې، شرمبنکۍ تـه يـې وکتـل او سـوکه يـې وويـل: دا ځرمبنکۍ خو رښتيا هم سره ده. په دې وخت کي د سرې ځرمبنکۍ تر څنګ يوه بله شيرچايي رنګه ځرمبنکۍ هم رابښکاره شـوه. د ځرمبنـکيانو پـه بـاب د

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوی لالا او شاګردانو تبصرې لا پای ته نه وې رسېدلي، چې يوه شاګرد ناره کړه: اې هغي بلي نارنجي ځرمښکې ته وګورئ !

شاګردان له خندا سره چاودل، خو د لوی لالا له ډاره هيچا زړه نه شوای کولای چې وخاندي. لوی لالا هري ځرمښکې ته حيران کتـل، چــي پــه دې وخت کي کمال سوکه وپوښتل: استاده داسي ځرمښکياني دي تر اوسه ليدلي وې؟

ــنه ولا، داسي ځرمښکياني مي په ټول ژوند کي نه وې ليدلي.

بل شاګرد وپوښتل:

استاده ! ځنګه د قيامت نښانې يې نه بولې؟

د لوی لالا تندی ورين شو او په خندا يې ورغبرګه کړه:

نه، بچيانو ! دا د قيامت نښانې نه، بلکي ستاسي حراميتوب دی.

د لوی لالا خندا ټول شاګردان هک پک کړل، ځکه دا له تېرو څو کالو راهيســي د شاګردانو په مخ کي د هغه لومړۍ خندا وه. په دې وخت کي کمال شاګردانو ته په فاتحانه ډول وکتل او داسي يې وښووله چې شرط يې وګاټه.

نن کمال له شاګردانو سره شرط تړلی و، چې لوی لالا به خامخا خندوي، ځکــه يې نو درې ځرمښکياني په بېلابېلو رنګونو لړلي وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د معلم خیرو قره قلي خولۍ★

داسي شپه به نه وه چي زموږ په کلي کي به چغال (سورلنډي) یـو چـرګ نـه و خوړلی. سهار مهال چي به د کلي خلک تر لمانځه وروسـته د جومـات تـر مـخ پیتاوي ته سره راټول شول، نو خامخابه د نوروخبرو ترڅنګ د چغال په باب هم یوڅه ویل کېدل. چا به ویل: "تېره شپه بیا زموږ کور ته د ناڅوانـه زوی چغـال راغلی و او زما پر کولنګي چرګ یـې حملـه وکـړه. د خـدای فضـل و چـي پـه کړهاري یې له خوبه راویښ شوم او د کور غولي ته راووتم. توره تیـاره وه او بـل مي نو سترګي هم له خوبه وې، چنداني مي شی نه لیده، خو بیا مي هم دومـره وکړه چي په چغال پسي مي پښې او لاسونه وټکول او په زوره مي "ها ها" وکړه. چغال هم ووېرېده، چرګ یې پرېښود او وتښتېد.
چرګ چي مي راواخیست، نو مازي غوښاشکي یې وهلې (ساه په کښي چلېده). ما هم دغسي چرګ ته لاس کړ او حلال مي کړ". بل کلیوال به بیا ویل: "یاره ته خو لا ښه یې، غوښې یې په ښه درغلې، موږ بېچـاره ګـان وګـوره، دا مـو دریـم چرګ دی چي چغال یې راڅخه وړي، ولاکه مو یې بڼکه هم لیدلې وي". لنـډه دا چي بل کلیوال به هم دې ته ورته شکایت درلود.
چغالان خو په کلي کي ډېر ول، خو کورونو ته به تل یـو چغـال راتـه، ځکـه نـو خلکو داسي ګومان کاوه چي دا ټول چرګان به یو چغال خـوري. چغـالانو بـه د

★د دې طنز سوژه له یوې ولسي کیسې څخه را اخیستل شوې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپې د کلي چرګان خوړل او د ورځې له خوا به د کلي په شا و خوا بـاغونو کــې پټ ول.

هغو باغوانانو، چې په باغونو کې به يې کار کاوه، کله چې به يې يو چغال وليد، نو لاسونه به يې سره وټکول او په زوره به يې نارې کړې، هلئ ! چغال دی، مه يــې پر يږدئ، هله پلانيه ستا خوا ته درغی راګرځوه يې چې درڅخه ولاړ نــه شــي !

ټولو کليوالو هڅه کوله چې چغال ونيسي او د چرګانو خوړلو غچ ځني واخلي.

يوه ورځ يوه باغوان يو چغال ونيو او هغو کليوالو ته يې راوست چې د مسجد مخ ته به يې تل له چغال څخه سر ټکاوه. د چغال په ليدو ټولو داسي ګومـان وکـړ چې ښايي دا هماغه چغال وي چې د شپې زموږ چرګـان خــوري. يــوه کليــوال وويل: "راځئ د کلي ټول سپي راولو او ورخوشي يې کړو چې ځای پر ځای يــې انډياري- انډياري او سره ځيري کړي". بل کليوال وويل: " يو ځای يې وتړئ او دخوراک شی مه ورکوئ چې له لوږي مړ شي".

لنډه دا چې د چغال د سزا په اړه ډول- ډول لاري او ليکي وړاندي شوې. په دې وخت کي "معلم خيرو" چې پر يوه زاړه بايسکل سپور، پينــه کــړی پتلــون يــې اغوستی او يوه شوړېدلې د قره قل خولۍ يې پر ســر وه، رابــکاره شــو. د معلــم خيرو په ليدو ټولوکليوالو ناره کړه: "هغه دی معلم صاحب راغی. راځئ دی هم وپوښتو چې چغال ته څه ډول سزا ورکوي؟ معلم خيــرو ســاه پــه اوږو شــړله او داسي ښکارېده چې ډېر ستړی او خورا له ليري ځايه راغلــی دی. معلــم خيــرو يوه شېبه لګيا و او خپل "سهراب" بايسکل يې يوه دېوال ته تکيه کړ. تر روغبــړ وروسته کليوالو د چغال کيسه ورته وکړه. معلم خيرو هم سمدلاسه خپله د قره قل خولۍ له سر څخه ليري کړه، يو ځل يې د چغال پر سر ورکښېښووله او بيــا

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې ببرته خپله پر سر کړه. بيا يې پړی د چغال پر غاړه ورواچاوه او خوشـي يـې کړ.

په دې وخت کې خلکو شور او غالمغال جوړ کړ چې معلم صاحب د خدای لپاره دا دي څه وکړل؟ زموږ نهه منه اوړه دي را يوه پتيره کړل. موږ دا چغال په څـه تکليفونو او خواريو نيولی و او تا ببرته روغ رمټ پر ېښود؟ معلم خيرو وويـل: "د ده لپاره تر دې بله لويه سزا نشته چې د معلم خولۍ يې پر سر شوه. دا چغال به په ټول ژوند کې د روزۍ خاوند نه شي. تر دې وروسته چې چرګان ګردسره په غاړه وروځړوې، نو هم به د ده په نصيب کې نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خپل ټول ژوند کي دومره نه وم وېربدلی

دا مي لومړی وار و، چي کابل ته تلم. نه مي موډ د کابل پر موډ برابر و او نــه پــه پاړسو ژبه پوهېدم. بس لکه "شادګل" په ښار کي مي يوې او بلي خوا ته هــېښ پېښ کتل. اخر راغلم په "ده افغانانو" کي مي په يوه هوټل کــي کوټــه ونيولــه. کوټه د هوټل په درېيم پوړ کي وه، چي خورا کرېږ ورېږ او نری زينــې ورختلــي وې.

يوه ورځ په زينو کي کښته کېدم، پام مي نه و، چي له يوه ځوان ســره مــي اوږه ولګېده. له دې سره سم ځوان له خولې څخه لاس واخيســت او ښــکنځل يــې شروع کړل، په نورو خبرو يې پوه نه شوم، خو دا يوه خبره مي يې په ياد ده چي ويل يې: او دهاتي او خر! انسان واري راه برو! زه هېښ پاته شوم، چي دی خو خوړ شوی هم نه دی، دومره بد- رد ولي وايي؟ ما چي هر څــه پــه ارامــۍ قــانع کاوه، خو دی د دې پر ځای چي خوله ونيسي، لا يې زور اخيست. نــه پــوهېږم چي زما په ژبه نه پوهېده او که يې هسي جګړې ته هــوا شــوې وه. ځــوان ښــه لوکسه دريشي اغوستې وه، ښه خوشبويي يې ولاړېده، بوټونــه يــې تــازه رنــګ کړي ول او د سر وېښتان يې د (تېرې نام) پر موډ جوړ کړي ول، له ظاهري بڼې خورا مهذب او لوستی ښکارېده، ما هيله نه درلوده چي داسي د کوڅې ښکنځل به وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه کليوال سړی يم، بريتونه مـي ډېرخوښـېږي. د کابـل پـه اړه مـي دا لنـډۍ اوريدلې وه چي: (کابل ته مه وايه چـي وران شـې ــ پـه کښـي پراتـه دي ښـه ځوانان کاږه بريتونه). خدای خبر چي دا لنډۍ به د څه مهال وي، خو ما داسي فکر کاوه چي د کابل ځوانان به اوس هم کاږه کاږه او چنګ چنګ بريتونه لري، مګر دې ځوان ته چي مي وکتل، بريتونـه يـې داسـي پـاک خرولـي ول، لکـه شکولي چي يې وي. دی په ونه لوړ او ښه غښتلی ښکاريده، خو زما چندان پړی (جسامت) نه و او بل نو مسافر سړی وم، له جګړې به مي څـه غوښـتل، خـو دا چي د ده ښکنځل ډېر شول، نو زما زغم هم ختم شو او لاس مو سره واچـاوه. دا چي زه په لوړه او دی په کښته زينه کي ولاړ و، نو زما له خوا پـه يـوې کـوچنۍ ټېله په زينو کي ولويد او کالي او وېښتان يې په خاورو ککړ شول. ځوان له درده سور او شين واوښت او له زينو څخه د کاراټه باز په ډول په يوه ټوپ راپورته شو، له راپورته کېدو سره سم يې جېب ته لاس کړ.

که رښتيا ووايم، نو له وارخطايۍ څخه مي په بدن کي وينه وچه شوه. مـا ويـل ياخدايه ! ته مي ساتندويه شي. په زړه کي مي ويل چي اوس به له جېبه چاړه، تفنګچه او که به بله خطرناکه وسله راوباسي. زه په دې خاطر هم واښ او غوزی (وارخطا) شوم، چي يو خو کمزوری او بل نو تش لاس وم. بيا مـي وويـل چـي اوس خو خدای راوستلې ده، هر څه چي پېښېږي. بس ځان مي دفاع ته چمتو کړ، خپل پټو مي سره ومروړه، ما ويل که د چړې وار يې راباندي کاوه، نو پټو يې يوڅه مخه نيولای شي اوکه تفنګچه وه، نو توکل مـي پـر خـدای دی. پـه دې وخت کي مي وليده، چي ځوان له جېب څخه يو شی راوايست، چي د خرمنـي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پوښ کي نغښتی و. که رښتيا ووايم، نو د بدن وېښتان مي جګ جګ ودرېدل. ټول پيران او وليان مي راونګول، بس يوازي مي دې ته انتظار کاوه، چي کله به مي د تفنګچې مرمۍ په ځيګر کي ولګېږي. بس نو اجل مي نه و راغلی، خدای وساتلم؛ ځوان د څرمني له پوښ څخه هنداره او ږمنځ راوايستل او ژر- ژر يې د خپل سر د وېښتانو په ږمنځولو پيل وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترافیک کاکا ! وګوره موږ دلته پټ یو

موټر په ډېري چټکۍ سره روان و او خورا ډېره سپرلي يې اخيستې وه، څوکياني، د څوکيانو تر منځ کوڅه او چت يې ټول ډک و. دا خو لا څه چې د موټر په زينو او شا و خوا پوري يې هم ډېر خلک ځړېدل. موټر چې به پر کوم تمځاى ودرېد، نو يوې ډلي خلکو به وروځغاستل او موټر به يې له ټايرونو څخه بيا تر چت پوري داسي پټ کړ، چې يوازي به د خلکو يوه ډله ترسترګو کېده. که څه هم پر ټوله موټر باندي دومره خالي ځاى نه و چې چا دي لاس ورپوري نيولى واى، خو بيا چې به هم کلينر د سړک پر غاړه ځوک وليد، نو بې واره به يې نارې کړې: "ښار والا، ښاروالا، هلئ وخېژئ، ټولي څوکياني خالي دي". په موټر کي دننه هم دومره ځاى نه و، چې سړي دي پښه ايښي واى. په موټر کي پر انسانانو سربېره وزې، پسونه او چرګان هم ول. د موټر په شا کي چې څوکۍ يې ځيني ليري کړي وې، د شلومبو غړکي پرتې وې، چې يو څو سپين سري ښځي يې څنګ ته ناستي او په تور پړوني کي يې يوه يوه سترګه ښکاره کړې وه. کله چې به موټر پر يوه کنده يا پوټکي (جمپ) ورغى، نو د انسانانو د فضل خدايه، د پسونو او وزو امبا امبا او چرګانو کړهارى به ګډ واورېدل شو. ورسره به د غړکو چړپ و چړوپ هم تر غوږ شو.

په دغه اشپير (غالمغال) کي مي د ملک سالو اکا غږ وپېژانده، چې کلينر ته يې ويل: "دا به زما سره ښېخي وړ نه وي، چې په دې سپينه ږيره او ږېږدېدلو لاسو چت ته وخېژم. يوځوان راولاړ کړه او چت ته يې وخېژوه. کلينر ورته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ستا بېخي ډېري خبري زده دي. دومره چي ځان درباندي ګـران دی، نـو يـو شخصي موټر واخله. ځه ژر وخېژه چي ناوخته دی !". خو ملک اکا بيـا زاری او جګی ورته شروع کړې، چي مه کوه په چت کي ډېر ساړه دي، ناروغه کېږم.
ملک کاکا خپله بړيره په مټ کي ونيوله او کلينر ته يې د پټکې پـه ډول وويـل: "ګورئ ارمان به وکړئ ! هو ! قسم په خدای چي ارمـان وکـړئ !". کلينـر پـه خندا وويل: " بوډا سړی يې، ببله دغو باټو نو ستا نور څـه پـه وسـه پـوره دي ! کلينر له دې سره سم پر موټروان غږ کړه چي ځـه لـه خيـره ! ملـک کاکـا لـه ناچاريه د موټر د شا په زينو پوري وخوځېده، دوو کلينرانوورباندي حمله کړه او د غوټې په شان يې د موټرچت ته وروغورځاوه. د ملـک کاکـا د خبـرو دا اخـري جمله مي تر غوږ شوه: "خير دی، په ښار کي به يې سره ګورو !". موټر خورا پـه چټکی سره روان و، ځکه چي اوس له هغو تمځايونو څخـه تېـر شـوی و، چـي معمولاً به هلته د موټر لپاره خلک درېدل. دا چي لاره اوږده وه، نو ځينو سپرليو ته خوب ورغلی و او ځينو بيا نسوار کړي او سرونه يې کښته ځړولي ول. په دې وخت کي کلينر ناڅاپه پر موټروان غږ کړه: صبر وکړه استاده سواري دی !
له دې سره سم موټروان بريک ته پښه ورکـړه او درز شـو، مـوټر ودرېـد. د چـا لنګوټه په غاړه کي راولوېده او د چا بيا تنـدی د مـوټر لـه مخـامخ سـيټ سـره ولګېد. ټولو په ډېري وارخطايی سرونه جګ- جګ ونيول او په موټر کي د فضل خدايه ! فضل خدايه ! ناري شروع شوې.
موټروان کلينر ته وويل چي سپرلی کومه ده؟ کلينر د سـړک پرغـاړه د جـوارو ځمکي ته اشاره وکړه او ويې ويل: هغه سړی نه وينې چي پـه جـوارو کـي ولاړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی او موږ ته لاس ښوروي. له دې سره سم موټروان او سپرليو په ګـډه د هغـه سرې خوا ته سترګي واړولې. سړی ځای پر ځای ولاړ و او يوازي يې د موټر خوا ته لاسونه ښورول. اخر کلينر له موټره ورکښته شو، ګوري چي په جوارو کي يو خر ولاړ دی، په جوارو يي ښه ځان موړ کړی او د غوږو په ښورولوسره لـه ځانـه مچان شړي.

موټروان او ځينو سپين ږيرو کلينر ته ښکنځل شروع کړه او موټر بېرته د ښار پر خوا روان شو. کله چي ښار ته نژدې شو، نوکلينرانـو د چـت پـر سـپرليو نـارې کړې: هلئ ټول پر ېوزئ، چي ټرافيک مو ونه ويني، که يې وليدلاست، بيـا مـوږ جريمه کوي. کلينرانو ملک کاکا او نور سپرلي د موټر په چـت کـي د پسـو پـه شان سره واوډل او پرې يې ايستل. کله چي موټر هغي ځلورلاري ته ورسـېده، چي هلته به اکثره وخت د ټرافيکي پوليسو مدير په خپله ولاړ و، نو ملک کاکا د موټر له چت څخه سر راپورته کړ او په خندا يې د ټرافيکـي پوليسـو مـدير تـه داسي ورغږ کړه: "ټرافيک کاکا **!** **آ** ټرافيک کاکا **!** ماته وګوره، دا دی زه دلته يم. يوازي زه نه يم، موږ لس- پنځلس کسان دلته د موټر په چت کي پټ يو **!**".

د ملک کاکا له خبرو سره سم نورو سپرليو هم سرونه راپورته کړل. د مدير چي ورته پام شو، نو په ډېر درد يې موټر ودراوه او پر مـوټروان يـې سـترګي راغتـې کړې. څو د غوږ پېچونه يې ورکړل اوبيا يې د جريمې پارچـه ورکـړه. پـه دې وخت کي موټروان او کلينرانو په ګډه پر ملک کاکا مخ راواړاوه او ويې ويل: ملک کاکا ولې؟ خدای دي خوار کړه، څوک داسي کوي؟ پـه لـوی لاس دي دومـره تاوان راورساوه **!** ملک کاکا ورته وويل: خدای دي تاسي خوار کـړي چـي نـه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپین ږیري مخ ګورئ او نه د معذوره، دغسي درسره ښايي. نه مي درته وويـل چي ما چت ته مه خېژوئ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

واه واه، ډيموکراسي !

رئيس عبدالله خان په خپلو ټولو رسمي چارو کي خورا جدي او ديکتاتور و چي هيڅا هم سر نه شواى ځني پورته کولاى. دى په عمر پوخ، په ونه لوړ او خورا غټ بربټونه يې درلودل. کله چي به ډېر درد ورغى، نو يو بربټ به يې ښوربېده. د خطر له دې زنګ سره د نوموړي رياست ټول کارکوونکي بلد ول. پر دغه مهال به هر چا هڅه کوله چي ځان ورسره مخامخ نه کړي، په تېره بيا د دفتر چپړاسيان، څوکيداران، موټروانان او اشپزان خو به له ډاره لکه پاڼه داسي رېږدېدل. عبدالله خان د موډ او فېشن هم خورا شوقي و. کله چي به بازار ته نوې دريشي او يا نوى ماډل بوټ راغى، نو ده به خامخا رانيوه. ده سينګار او فېشن د ډيموکراسۍ يوه نه بېلېدونکې برخه ګڼله او کله چي به بازار ته د فېشن يو نوى شى راغى، نو بې واره به يې دا خبره تر خوله ووته: واه واه ډيموکراسي !

ده د مژګان په نوم يوه سکرتېره هم درلوده چي له سينګار سره يې خورا جوړه وه. ان دا چي کله به يې يو ګيلاس چاى او يا اوبه هم وڅښلې، نو ژر به تشناب ته ولاړه او د خپلو شونډو رنګ (لب سيرين) به يې تازه کړ او اکثره وخت به يې اناري رنګ لب سيرين استعمالاوه. که څه هم په نوموړي رياست کي نورو ښځو هم کار کاوه، خو د مژګان په شان يې په ځان ګوته نه وهله، ياني خپل سينګار ته يې دومره ډېره پاملرنه نه کوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه ورځ په دغه رياست کي بېړنۍ غونډه رابلل شوې وه. عبدالله خان لـه مـوډه سره سمه او نوې دريشي اغوستې او د غونډې تالار ته راغی. د ده له راتګ سره سم د غونډې ټولو برخه والو په بر ښتوکي وخندل. که څـه هـم لـه خنـدا سـره چاودل، خو له ډاره هيچا هم زړه نه شواى کولاى چي په زوره وخاندي. عبدالله خان څو واره له هغوى څخه د خندا علت وپوښت، خو هيچا هم ورته ونـه ويـل چي دوى ولي خاندي؟ اخر عبدالله خان دومره پوه شو چي خبره په ده کي ده. تندى يې تريو شو، غونډه يې د پنځو دقيقو لپاره وځنډوله او لـه تـالاره راووت. خپل د کار دفتر ته راغی او بوټونه، پتلون، کورتۍ، کميس او نېکټايي يې ښه په ځير سره وکتل، بيا يې له ځان سره وويـل: "عجبـه ده، زه نـه پـوهېږم چـي دا خلک ولي خاندي؟ په ما کي خو داسي څه نشـته، چـي د خنـدا دي وړ وي. دا خلک لېوني شوي دي، که ښنګه چي بې ځايه خاندي؟". لـه دې سـره سـم د تشناب خوا ته روان شو، هلته چي ورسېد، نو هينداري ته ودرېـد. ګـوري چـي سپين بر ښتونه يې په لب سيرين سره دي. ژر- ژر يې خپل بر ښتونه پاک کړل او په داسي حال کي چي له درده يې يو بر ښت ښورېده، له تشـنابه راووت. پـه دې وخت کي مژګان په ټيليفون کي له يو چا سـره خبـري کـولې. کلـه چـي يـې عبدالله خان وليد چي درد ورغلی دی، نو له ډېري وېري يې د ټيليفون غـوږۍ (ګوشکه) له لاسه ولوېده، په ډېري عاجزۍ د مېز ترڅنګ ودرېده او ويې ويل: رئيس صاحب ډېر وبخښئ ! ما فکر کاوه چي تاسي به پـه غونـډه کـي تشـريف لرئ. عبدالله خان وويل : نه خير دی پروا نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله خان پر خپله څوکۍ کښېناست او د ټيليفون غوږۍ يې راپورته کړه چې پر ټيليفون يي سمه کښېږدي. په دې وخت کې يې پام شو چې د ټيليفون غوږۍ هم په لب سيرين سره ده. عبدالله خان لومړی د غوږۍ لب سيرين او بيا مژګان ته په ځير- ځير وکتل او هغې ته يې داسي وښووله چې زما برېتونه هم د ټيليفون په ګوشکه سره شوي دي. په دې وخت کې بيا د عبدالله خان يو برېت په ښور پدو شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاره افرین ! دې ته نو مړی وايي

د غونډې وياند دريځ (سټيج) ته راپورته شو، غاړي يې تازه کړې او ويې ويل: درنوحاضرينو، اغلو او ښاغلو ! د غونډې مشر مېلمه، وزير صاحب، د ولسي جرګې غړيو، د بهرنيو هېوادونو سفيرانو، ژورناليستانو، فرهنګيانو او نورو درنو مېلمنو ته د زړه له کومي ښه راغلاست وايم. ستاسو ټولو څخه د زړه له کومي مننه کوو، چې زمونږ د اخبار په لومړۍ کليزه کې مو برخه واخيسته. اوس دا دی د پروګرام په دې برخه کې د اخبار مسوول چلوونکي ته بلنه ورکوو چې سټيج ته تشريف راوړي او تاسي ته خپله عالمانه وينا واوروي.

د اخبار مسوول چلوونکي، چې په تالار کې د خلکو په درنو چکچکو بدرګه کېده، خپلي خبري داسي پيل کړې: "زه نن دومره خوشاله يم چې تاسي ته يې نه شم بيانولای، نه پوهېږم چې خپلي خبري له کومه ځايه راپيل کړم؟. له څه مهاله راهيسي چې زمونږ امنيتي ځواکونه افغانستان ته راغلي، ګڼ شمېر لاسته راوړني او برياوي مو درلودلي دي چې يوه بريا يې همدا اخبار دی. پروسږ کال، همدا نن ورځ چې مونږ د اخبار لومړۍ ګڼه چاپ کړه، نو په خوا او خاطر کي مو نه وه، چې مونږ به په لنډ وخت کي دومره اوږده لار ووهو. نن مونږ وياړو چې زمونږ اخبار د افغانستان په هر ګوټ او هره سيمه کي لوستونکي لري.

مونږ د تېر يوه کال په بهير کي له خپلو درنو لوستونکو څخه (۱۰۰۰) ليکونه، (۳۰۰) ټيليفونونه او (۵۰۰) برېښناليکونه ترلاسه کړي دي. د دغو ټولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوستونکو ګډه غوښتنه دا وه چي د اخبار د چاپ شمېر دي ډېر شي، چي موږ هم د دوی له غوښتنو سره سم د خپل اخبار د چاپ شمېر لس برابره ډېر کړ. تاسي د ستېج تر څنګ زموږ څلور تنه درانه مېلمانه ګورئ، دوی نه یوازي دا چي زموږ د اخبار دايمي لوستونکي دي، بلکي همدا د دوی برکت دی چي نن موږ په هیواد کي دومره ډېر لوستونکي لرو. موږ خپل اخبار دوی ته لېږو او بیا يې دوی پر خلکو وېشي، دا چي افغانان ډېر بې وزله دي، نو موږ هم دوی ته اخبار وړیا ورکوو. دا چي زموږ د لوستونکو د لیکونو، ټیلیفونونو او بریښنالیکونو ډېره برخه په نوموړو مېلمنو پوري اړه لري، نو موږ هم دوی هر یوه ته یوه جایزه، چي یوه یوه جوړه دریشي او زر ډالره دي، په پام کي نیولي دي. هیله ده چي دوی زموږ دغه کوچنۍ تحفه ومني. اوس له محترم وزیر صاحب څخه هیله کېږي چي زموږ درنو مېلمنو ته جایزې ورکړي“.

وزیر، چي د غونډې برخه والو ورته تودې چکچکي کولې او د کوچنیو هلکانو او نجونو یوه ګروپ پر جایزه ګټونکو باندي ګلان شیندل، مېلمنو ته جایزې ورکړې. تر دې وروسته د غونډې ویاند له یوه مېلمه څخه، چي لالو ماما نومېده، وغوښتل چي د نورو مېلمنو په استازیتوب د اخبار پر محتوا خبري وکړي.

لالو ماما، چي غوړکالي يې اغوستي وه، دریځ ته راولاړ شو، د ښي لاس دوې ګوتي يې په بږیره کي راتېري کړې او خپلي خبري يې داسي پیل کړې:

”زه نن سهار دوکان ته ولاړم، چي ټیلیفون راغی ویل د اخبار دفتر ته راشه، جایزه درته راوتلې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه خبر نه وم چې په یو داسي لوکس هوټل کي به غونډه وي او دومره لوی خلک به په کښې وي، کنه نو ما به د کارکالي تبدیل کړي وای. تر دې خبري پوري زما یوه کیسه رایاده شوه. وایي چې یوه ډاکټر ناروغ ته خورا ډېره دوا ورکړه او ښه غوښن فیس یې هم ځني واخیست، بس نور یې څه کوې چې د ناروغ کور یې پر چرګه وربار کړ. ناروغ چې یو د پیسو له خوا تاواني شوی و او بل ناروغۍ هم وار خطا کړی و، ورو وویل: ډاکټر صاحب ! ایا دا درمل به ګټه راته وکړي؟ ډاکټر چې د فیس پیسې په جېب کي اچولي وې، په خندا وویل: یاره ماته خو یې همدا اوس لا ډېره ګټه وکړه، خو ستا په باب نو نه پوهېږم چې ګټه به درته وکړي کنه؟. نو دا چې دا اخبار به د شتمنو خلکو لپاره څومره ګټور وي، زه نه پوهېږم، خو زما لپاره ډېر ګټور دی، دومره ګټور چې زما ګټه یې دوه برابره کړې ده او ننني جایزه خو لا هلته پر پرېږده. یوه بله کیسه مي هم راپه یاد شوه، یو وخت یو لوی خان مړ شوی و، چې په اسقاط کي یې غریبانو ته خورا ډېري پیسې ورسېدې. په لاره کي یو طالب چې شاعر هم و، د پنځو سوو افغانیو لوټ (نوټ) رانښکاره کړ، ویل دا دی وګوره ! "هر سړی هم پښې اوږدې کاندي وای مړ یم_ جار قربان شم د حاجي صاحب له مړي". نور خلک هم وایي چې موږ اخبار چلوو، اخبار خو دې ته وایي چې خلکو ته ډوډۍ ورکړي.

د لالو ماما د خبرو وروستۍ جمله له تودو چکچکو سره مل شوه. د اخبار مسوول چلوونکي، چې په سره مخ کي یې شنې سترګي بر بښېدلې، په خندا وویل: که مهرباني وکړئ د اخبار د محتوا په باب لږ تبصره وکړئ او دا هم وواياست چې دې اخبار څنګه ستاسي عايدات دوه برابره کړل؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مسئول چلوونکي خبري لالو ماما ته وژباړل شوې. لالو ماما یوه شېبه غلی و، بیا یې د ښي لاس دوې ګوتي په ږیره کي راتېري کړې، څټ یې وګراوه او ویې ویل: یاره زه خو سواد نه لرم، چي د اخبار په باره کي خبري وکړم، په دې چي زما له دې خبرو سره ګردسره کار نشته او که ایمان په ترخه کي کښې نه ږدم او رښتیا ووایم، نو زه د جلبیو والا مشر یم، دغه بل مېلمــه د نانوایـانو مشــر دی او دغه نور دوه مېلمانه د کباب او پېره کیو والا مشران دي. موږ به پخوا په کاغذي او پلاستیکي کڅوړو کي خلکو ته جلبۍ، کبــاب، ډوډۍ او پېــره کــي ورکــول. تاسي ته خو معلومه ده چي اوس ډېره ګراني ده، په هیڅ شي خولــه نــه پــوري کېږي، کار و بار هم په ټپه ولاړ دی، یوه افغانۍ تر سل منه ډېره لاندي ده، خــو اوس چي دغه اخبار چاپېږي، موږ هم جلبۍ په دغه اخبار کي نغاړو او خلکو ته یې ورکوو، نو په دې ډول د کڅوړو پیسې راپاته کېږي. د دې اخبار یوه ښېګڼه دا ده چي ښه غټ او پاڼې یې هم ډېري دي، یوه ګڼه یې د څو کېلو جلبیو لپاره بس ده؛ کاغذ یې هم ښه پنډ دی، غوړي نه ورڅخه څڅېږي او چاپ یې هم ډېر ښه دی، رنګ نه بایلي. زه په پای کي د دې اخبار اداري ته دا وړاندیز کوم چــي د اخبار شمېر دي دوه برابره نور هم ډېر کړي، ځکه چي پرون زما دوکان تــه د جلبیو رانیو لپاره، د لندې مېوې د سوداګرو مشر راغلی و، ویل هغه مېوه، چــي موږ یې بهرنیو هېوادونو ته لېږو، غواړو چي په کرېټونو او صندوقونو کي یې دغه اخبار اوار کړو.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library